

Preveliki so zločini izdajalca Draže Mihajlovića, da bi se lahko vodila diskusija o tem, ali je kriv ali ne

Odgovor vlade FLRJ na noto vlade Združenih držav Amerike od 30. marca 1946

Beograd, 5. aprila (Tanjug). Ministrstvo za zunanje zadeve vlade FLRJ izraža velesposlanstvu Združenih držav Amerike svoje spoštovanje in ima v zvezi z noto od 30. marca t. l. čast izjaviti naslednje:

Vlada FLRJ obznanjuje, da ne more ugoditi željam vlade Združenih držav Amerike, da bi pri preiskavi in razpravi proti izdajalcu Draži Mihajloviću sodelovali kot pričevalci ameriške vojske, ki so se nahajali v štabu Draže Mihajlovića. Samo vojaško sodišče, ki bo sodilo Draži Mihajloviću, ima pravico poklicati za pričevalce kogar hoče, in vlada FLRJ nima pravice vplivati na sodišče.

Vlada FLRJ se ne more strinjati z vsebino note, v kateri se zanika izdajalsko zadržanje Draže Mihajlovića za časa vojne. Zelo čudno je, da gre po vsem tem, kar je bilo ugotovljenega in objavljenega do danes o izdajstvu in sodelovanju Draže Mihajlovića z Nemci ter številnih zločinah nad našimi narodi, nota preko teh dejstev in da se izraža mnenje, ki ne odgovarja točnosti, ker so bile na številnih razpravah proti izdajalskim oficirjem Draže Mihajlovića podane popolnoma svobodno izpovedi, ki potrjujejo vse one dokumente o izdajstvu Draže Mihajlovića, s katerimi razpolaga vlada FLRJ. To izdajstvo potrjuje na desetisoče borec JA. To izdajstvo potrjuje na desetisoče živih pričevalcev v Jugoslaviji, katerih člani ali katerih imovino so upropastili Draže Mihajlović in njegovi ljudje. To izdajstvo pa potrjuje tudi sam Draže Mihajlović.

Dalje bi bila težka zgodovinska zmotna, ako bi se še naprej trdilo, da je Draže Mihajlović pričel narodni odpor proti Nemcem v Jugoslaviji leta 1941., kot se to v noti navaja. Mihajlović je sicer res leta 1941 organiziral svoje tolpe, vendar je z majhno izjemo do novembra 1941 pasivno opazoval berbo partizanov z Nemci. 2. novembra 1941 pa je odkrito napadel sile narodnega odpora — partizane. Od takrat dalje pa do konca je neprekinjeno sodeloval posredno ali neposredno z Nemci, Italijani in ustaši proti partizanom oziroma proti Narodno osvobodilni vojski. Danes je neizpodbitno ugotovljeno in to potrjujejo pričevalci, da se je Draže Mihajlović prvič sestal s predstavnikoma nemškega poveljstva meseca avgusta 1941 v oklepem vlaklu blizu mesta Ljig, kjer so razpravljali o sodelovanju proti narodno osvobodilnemu gibanju.

Imenovanje Draže Mihajlovića za generala in ministra za vojsko s strani begunske vlade v Londonu na stvari ničesar ne izpremeni, ker je znano, da je ta vlada to imenovanje izvedla prav zaradi tega, da bi imel Draže Mihajlović več uspehov v borbi proti narodno osvobodilnemu gibanju, oziroma, da bi mu to olajšalo mobilizacijo sil proti Narodnoosvobodilni vojski.

Vlada FLRJ je točno znano, da je bila že od leta 1941 pri Draži Mihajloviću britanska vojaška misija, da pa je ta misija zapustila Draže Mihajlovića leta 1944, ko je bilo že vsemu svetu znano, da Draže Mihajlović sodeluje z Nemci.

Po odhodu britanske vojske misija pa je, kot je vladi FLRJ znano, prišla v avgustu 1944 v štab Draže Mihajlovića vojaška misija ameriške vojske, kar je v vrstah narodnoosvobodilnega gibanja izrazilo precejšnje nezadovoljstvo. Na protest vrhovnega štaba Narodno osvobodilne vojske je bilo s strani zavezniškega poveljstva odgovorjeno, da ima ta misija samo nalogo, da zbira sestreljene ameriške letalce. Vlada FLRJ dopušta in verjame, da je zavzemal Draže Mihajlović na videz napram Ameriki lojalno stališče, in da je bilo gotovo število ameriških letalcev, ki so se prisilno spustili na ozemlje, ki ga je kontroliral, rešenih. Toda ali je mogel postopati drugače? In to tembolj, ker je za te usluge pričakoval pomoč v življenjskih potrebščinah in orožju. Ob tej priliki mora vlada FLRJ pripomniti, da so sile Narodno osvobodilne vojske rešile okrog 2000 zavezniških in predvsem ameriških pilotov, ne da bi gledale na svoja življenja. To so smatrali za svojo dolžnost do svojih vojnih tovarišev.

Preveč veliki, preveč strašni so zločini izdajalca Draže Mihajlovića do narodov Jugoslavije, da bi se mogle ali smele voditi diskusije glede tega, ali je kriv ali ni kriv. Vlada FLRJ zagotavlja vladi Združenih držav Amerike, da se bo pri preiskavi in razpravi proti izdajalcu Draži Mihajloviću postopalo po vseh načelih pravice.

Ministrstvo za zunanje zadeve porablja to politiko, da izrazi velesposlanstvu svoje posebno spoštovanje.

Merodajni krogi v naših zavezniških deželah bi morali upoštevati — če še velja tako imenovana Atlantska listina — tudi razpoloženje samega ljudstva, ne samo slovanskega, ampak tudi velikega dela italijanskega, ki živi na tem področju in ki se najenergičneje zavzema za to in zahteva, da se ti kraji priključijo k Jugoslaviji. TITO.

Medzavezniška komisija v Trbižu

Nova fašistična nasilja nad Slovenci v Kanalski dolini

Dne 2. aprila je medzavezniška komisija obiskala Trbiž v Kanalski dolini. Pred prihodom komisije je antifašistično ljudstvo povsod razobesilo slovenske in jugoslovanske zastave, kar seveda ni šlo v račun italijanski reakciji, ki tudi v teh krajih uživa polno podporo policije in karabinjerjev.

V Trbižu živi mnogo Slovencev, ki so v vsej dobi fašističnega gospodarstva bili predmet njegovih barbarskih metod gospodarskega zasluževanja in raznarodovalne politike. Toda kljub temu so se ohranili kot trdni Slovenci, ki se danes — naveličani italijanskega barbarstva — žele priključiti k domovini Jugoslaviji.

Trbiški Slovenci so to svojo željo najbolj zgovorno pokazali s svojim krvnim deležem v osvobodilni borbi. Kakor vsi zavedni Slovenci, so se tudi oni zavzeli odločilnega trenutka in se uvrstili med borce za novo svobodno življenje.

Takoj po zlomu nacističnih okupatorjev so Slovenci v celoti vstopili v Slovensko-italijansko antifašistično zvezo, da bi skupno z demokratičnimi italijanskimi in avstrijskim narodom nadaljevali borbo za lepše in srečnejše življenje vseh narodov, ki žive v tej pokrajini. Seveda ta demokratična tvorba ni bila po godu reakcionarnim oblastem v Vidmu, ki so odredile njeno takojšnjo razpustitev. To je bil začetek oziroma nadaljevanje 27 letnega fašističnega terorja nad trbiškimi ljudstvom. Ob prihodu medzavezniške komisije je dosegel ta teror svoj vrh.

Toda težko preizkušena trbiška ljudstva ni tako lahko prisiliti k molku. Kljub terorju so ob prihodu medzavezni-

ške komisije povsod zaplapolale slovenske in jugoslovanske zastave. Trbiško ljudstvo je ob vsakem koraku pokazalo, da se dobro zaveda svojih težko priborjenih demokratičnih pravic.

Trbiški reaktorji so napeli vse sile, da bi udušili in preprečili svobodno izražanje ljudske volje. Italijanski sovinitzi iz Vidma so mobilizirali ves policijski in karabinjerski aparat, ki je s svojimi stariimi metodami predobro opravil svoje delo. Dne 2. aprila so dali znani trbiški trgovci na razpolago svoje avtomobile, da so z njimi prevažali v Trbiž fašiste in vse vrste reakcionarjev iz drugih krajev. Vozarili so se po trbiških cestah in z dolgimi kljukami trgali s hiš jugoslovanske in italijanske zastave z rdečo zvezdo. Ko so se fašisti odstranili, so se takoj pojavile nove zastave.

Medtem ko je komisija sprejela zastopnika Slovencev dr. Alojzija Dolharja in se zadržala z njim v štiriurnem pogovoru, se je kolona fašističnih avtomobilov ustavila v bližini občine. Fašistični banditi so se približali balkonu, kjer so bile izobešene slovenska, italijanska in avstrijska zastava z rdečo zvezdo, in jih raztrgali na koščke. Pričeli so napadati antifašistične demonstrante in jih psovati z znanimi fašističnimi psovkami. Napadli so tudi stanovanje zastopnika Slovencev dr. Dolharja in druga stanovanja znanih slovenskih antifašistov. Ob tej priliki je ameriška policija aretirala tri fašiste, od katerih je eden nosil orožje in masko.

Demokratične množice na Trbiškem so kljub vsemu terorju trdno odločene, da vztrajajo na svoji pravični zahtevi: »Hočemo k Jugoslaviji!«

Ne odpustajte delavcev

Spomenica Enotnih sindikatov Zavezniški vojaški upravi

Enotni sindikati so odposlali Uradu za delo pri ZVU pismo, v katerem pojasnjujejo svoje stališče v zvezi z nameranim odpustitvijo delavstva iz največjih tržaških podjetij. Vsebinska pisma je sledeča:

»Načelniku Urada za delo pri ZVU, Trst.

Glede velikega števila brezposelnih delavcev v pokrajini, ki jo upravlja ZVU, posebno pa v Trstu in Pulju, predvidevamo, da bo moral delavski razred vzeti uase največjo težo vseh posledic, ki izvirajo iz nameravanega odpustanja velikega števila delavstva iz industrijskih podjetij. Industrijska podjetja s tem odlokom gledajo le na svoje osebne koristi in prezirajo delovno ljudstvo, ki je moralo prenesti že toliko težo, ki je izvirala iz dolge vojne. Naši sindikati smatrajo za svojo dolžnost opozoriti odgovorne oblasti, naj podrobno proučijo sledeča dejstva:

1. ZVU je odredila že v dobi od 1. septembra do 31. decembra 1945, da ne obstoja omejitve v odpustitvi delavstva ter je na ta način dala polno svobodo delodajalcem, da odpustijo velik del tako imenovanega odvisnega osebja. Zato smo zaskrbljeni zaradi vedno večje brezposelnosti ter so morali naši sindikati zahtevati od ZVU že v mesecu decembru, naj izda potrebne ukrepe. Nato je polkovnik Smuts najavil prepoved o odpustitvi delavstva. Vendar ta odlok ni bil potrjen z ukazom, s čimer bi postal izvršen, ter je zato imel le delno dejstvo, saj so nekatera podjetja še nadalje odpustila delavce.

2. Iz izjave, ki jo je glavna uprava CRDA-e dala tovarniškim odborom, je razvidno, da ima ta uprava namen od-

pustiti 4000 delavcev takoj po izteku roka prepovedi o odpustitvi, a kasneje še nadaljnje delavce, do skupnega števila 7000 ali celo več. Smatramo, da bi k takim meram pristopila tudi druga podjetja, ter je zato popolnoma upravičljiva zaskrbljenost naših sindikatov, ki v tem vidijo grožnjo proti obstoju tisočev naših delavcev.

3. Naši sindikati se zavedajo današnjega povojnega gospodarskega položaja in glede položaja v naši pokrajini, tudi političnega položaja. Opozarjamo odgovorne elemente vojaške uprave na brezbriznost določenih oseb in ustanov, ki bi morale skrbeti za obnovo, določiti denarna sredstva in ostale potrebe za začetek del kar bi stopnoma privedlo do normalnega stanja v mestu in v podjetjih. Delavski razred je že dokazal, da je s svoje strani pripravljen začeti s tem delom ter smatra za popolnoma nepravilno, da se delavci pustijo v takem bednem položaju, medtem ko bi se moglo obilo delovati na vsakem področju proizvodnje, če bi bilo le malo dobre volje.

4. Drugo vprašanje pomembne vrednosti je vprašanje zaposlitve delovnih sil, ki prihajajo iz drugih pokrajin, čeravno je pri nas veliko število domačih brezposelnih delavcev. Znano nam je, da razna podjetja sprejemajo rajši na delo tuje delavstvo, iz razlogov, ki nam niso znani, ki pa vsakakor škodijo interesom domačih delavcev. To dejstvo kakor tudi dejstvo, da se ne pristopa k prepovedi odpustitve delavcev, onemogoča stanje, kakršno imamo pravico zahtevati od ukrepov, ki bi jih morala podvzeti ZVU v zvezi z javnimi deli.

Po teh najvažnejših ugotovitvah smatrajo naši sindikati, da bi se z nadaljnjo veljavnostjo prepovedi odpustitve delavstva prepovedi predvsem že itak splošno težavno gnotno stanje delovnega ljudstva. Tak ukrep bi tudi služil kot opozorilo delodajalcem, naj pristopijo k obnovi z večjim socialnim čutom in odgovornostjo.

Jasno je, da bi morala dati ZVU po svojih oddelkih potrebno materialno pomoč, bodisi da bi jim dajala potrebne surovine in jim omogočila prejemanje predujmov na račun vojne škode in druge kredite.

V zvezi z obnovo zgradb in privatnih stanovanjskih hiš bi morala ZVU podpirati s potrebnimi ukrepi privatno in javno. S tem bi rešila dve vprašanji: ponovno zaposlitve delovne moči in odpravo pomanjkanja stanovanj.

Končno opozarjamo ZVU na absolutno potrebo, da se v današnjih časih izključi vsaka zaposlitve delovnih moči, ki prihajajo iz drugih pokrajin. Ta poslednja točka bi se morala upoštevati v vsakem primeru, pa tudi kadar bi ZVU smatrala nemogoče upoštevati naše priponbe in bi pristopila k delnemu odpustitvi delavstva. Vendar v tem primeru Enotni sindikati kot zastopniki velike večine delavstva zahtevajo, da jih ZVU vpraša za mnenje, kadar se odloča o raznih ukrepih in kadar se izvajajo določila istih.

Besedilo note vlade Združenih držav Amerike ki jo je ameriško velesposlanstvo v Beogradu izročilo 30. marca 1946 ministrstvu za zunanje zadeve FLRJ

Beograd, 5. aprila. (Tanjug). Ameriško velesposlanstvo izraža ministrstvu za zunanje zadeve svoje spoštovanje in ima po navodilih svoje vlade čast sporočiti naslednje:

Vlada Združenih držav Amerike je vzela na znanje izjavo ministra za notranje zadeve Rankovića v jugoslovanski skupščini, v kateri je objavil, da so dne 13. marca 1946 prišli generala Draže Mihajlovića.

Pripomniti je treba, da je leta 1941., ko so Nemci zasedli Jugoslavijo, takratni polkovnik Mihajlović organiziral in vodil znatne odporiške sile proti okupatorju. Ko je bil decembra 1941 povišan na stopnjo generala, je bil imenovan za minijstra za vojsko v kraljevski jugoslovanski vladi v izgnanstvu; boril se je v najneugodnejših razmerah in brez odgovarjajočih preskrbovalnih sredstev ter s svojimi silami dejansko prispeval k splošni zavezniški stvari, v kateri je Jugoslavija tako junaško sodelovala. General Mihajlović je ostal kot minister za vojsko in poveljnik jugoslovanske vojske do maja 1944. leta. Od takrat je predstavljal osebnost, o kateri so obstajala v političnem svetu razna protislovna mnenja.

Jugoslovanskim oblastem je brez dvoma znano, da je bilo v večini časa, v teku katerega je bil general Mihajlović vojaški funkcionar, njegovemu štabu dodeljeno vojaško osebje Združenih držav Ame-

rike v svojstvu zavezniških zveznih častnikov. Večje število teh oseb in drugih oseb v Združenih državah Amerike, ki so bile v tesni zvezi z generalom Mihajlovićem, kakor tudi številni letalci Združenih držav Amerike, ki so bili rešeni in pripeljani nazaj v zavezniške linije po zaslugi nedvomnih naporov generalovih sil, imajo dokaze iz prve roke, ki bi vsakakor vplivali na trditve o sodelovanju s sovražnikom, za kar so jugoslovanske oblasti izjavile, da hočejo obtožiti Mihajlovića. V teh okoliščinah je vlada Zdru-

ženih držav Amerike prepričana, da bo jugoslovanska vlada pripravljena v interesu pravice podvzeti potrebne korake, da bodo vse te osebe, ki želijo pričati, lahko podale svoje dokaze v zvezi z razpravo proti generalu Mihajloviću, o kateri je rečeno, da se pripravljajo.

Vlada Združenih držav Amerike bi želela, da bi jo jugoslovanske pristojne oblasti takoj obvestile o svojem stališču v zvezi s tem, kakor tudi glede časa in kraja razprave, ter o ukrepih, ki jih je jugoslovanska vlada pripravljena podvzeti, z namenom, da bi se olajšala predložitev tozadevnih dokazov.

Ameriško velesposlanstvo porablja to priložnost, da ponovno izrazi ministrstvu za zunanje zadeve izraze svojega najglobljega spoštovanja.

Ob aretaciji Draže Mihajlovića

je čestital bolgarski minister za notranje zadeve ministru za notranje zadeve generalnemu poročniku A. Rankoviću

Beograd, 4. aprila (Tanjug). Minister za notranje zadeve Bolgarije Anton Jugov je poslal ministru za notranje zadeve generalalliantu Aleksandru Rankoviću ob priliki aretacije voditelja četniških tolovajev sledečo brzojavko:

»Sprejmite moje navdušene pozdrave in veselje ob priliki aretacije Draže Mihajlovića, enega izmed organizatorjev pod fašistične agenture na Balkanu, ki je delovala proti stremljenju narodov za vzpostavljene resnične demokratične reda, ki bi zajamčili njihovo svobodo in

neodvisnost. Aretacija Draže Mihajlovića pomeni odločilni udarec za nade in iluzije reakcije, da bi preprečila srečni demokratični razvoj svobodnih jugoslovanskih narodov.

Želim uspeha pri izgradnji in utrjevanju državnih organov, katere vi vodite in ki pomenijo zdravo oporo svobodne Jugoslavije in poročstvo za red, mir in demokratično ureditev vaše dežele.

Vaš uspeh je tudi naš! Naj živi Federativna ljudska republika Jugoslavija!«

Višji zavezniški častnik zagovarja zločine civilne policije

Trst, 5. aprila. Dopsnik Tanjuga poroča:

V zadnjih dneh je napredni tržaški tisk objavil vrsto zverinskih postopkov in mučenja aretiranih antifašistov, ki jih civilna policija izvaja čisto po sistemu SS-policije.

Glasilo zavezniške vojaške uprave »Giornale Alleato« poroča, da je o tej zadevi gospod Robertson, namestnik višjega častnika za civilne zadeve, izjavil nekaterim angleškim dopisnikom, da policija ni slabo ravnala z osebami, ki so bile aretirane za časa zadnjih demonstracij, da so vse te trditve o pretepanju aretirancev neutemeljene.

K tem izjavam gospoda Robertsona navajamo kot primer:

Civilni policisti so 28. marca zvečer brez vsakega vzroka aretirali tovariša Alojzija Kompare iz Barkovelj. Ko so videli, da nosi v gumbnici rdečo zvezdo, so ga pričeli pretepati. Na kvesturi so mu pri pregledu našli izkaznico SIAU-a in potrdilo, da je pošiljal partizanom hrano. Pričeli so ga ponovno pretepati, mu izbili tri zobe in ga hudo

ranihi na glavi. Tepli so ga tudi po rokah in nogah. Pri pretepanju so uporabljali lesene pendreke in žilavke.

Podobno izjavljajo skoraj vsi tovariši, ki se vračajo te dni iz zaporov. Vsa ve povedati o pretepih in groznih civilnih policije. O tem pričča tudi pismo, ki so ga poslali zaprti antifašisti iz zaporov, kjer pišejo, da jih obglazujejo posedovanja raznega orožja in palic, kar pa ne odgovorja resnici. Ponovno potrjujejo fašistične metode, ki jih uporablja civilna policija proti antifašistom.

»Naravno je,« pišejo tovariši, »da civilna policija, potem ko nas je pretepla in mučila na kvesturi, uporabljala lazi. Antifašisti, ki smo še zaprti v Coroneu, energično protestiramo proti takim metodam, ki so hujše od nacističnih metod in zahtevamo, da se popravi ta krivica, da take nesramne lazi, ki ne zadenejo samo antifašistov po zapirah, ampak ves civilizirani svet, enkrat za vselej prenehajo. Smatramo, da je za vse to odgovorna zavezniška vojaška uprava.«

Ogromna množica je napolnila trg Unità. Ne pretepanje in škropljenje z brizgalnami ni omajalo trdne volje tržaškega ljudstva, ki je odločno povedalo svojo zahtevo po priključitvi k Titovi Jugoslaviji!

O metodah množičnega dela

Uvajanje resnično ljudske demokratičnosti pri delu je najboljši način za premaganje otroške bolezni v razvoju naših aktivistov in za razkrinkavanje skritih sovražnikov

Iz številnih pismenih pritožb, ki prihajajo iz raznih pokrajin in iz vseh strani naše družbene aktivnosti, iz osebnih opazovanj ter iz poročil tovarišev se očitujejo številni nezdružljivi pojavi v metodah dela in nepravilni postopki naših aktivistov pri vodstvu in upravljanju družbenih javnih funkcij.

Ako izločimo naše objektivne težave, lahko trdimo, da leži največja krivda za to v napakah osebnega značaja naših voditeljev in aktivistov osnovnih organizacij. Slabosti aktivistov vodijo do nepravilnih metod dela z množicami, kar pomeni ovi-ro za dosego še večjih uspehov.

Naša narodno osvobodilna vojna, visoki ideali osvoboditve, neposredni in daljni smotri naše borbe, ki povsem ustrezajo interesom najširših ljudskih množic ter so zato povsem razumljivi tem množicam, so že sami usodno vplivali in vplivajo na preobrazbo našega delovnega okolja, našega aktivista. Toda stare navade, stara vzgoja in mentaliteta stare družbe, s katerimi so ljudje obremenjeni na prehodu v novo družbeno stvarnost, ljudsko demokracijo, pomenijo resno oviro resnično demokratičnemu pozitivnemu sodelovanju. Računati je treba s tem, da se ljudje najteže otresejo tega balasta. Toda zdrava družbena skupnost bo premagala tudi to. Treba je le odkrivati vzroke in posledice ter se sistematično boriti proti temu zlu.

»Ljudje ustvarjajo zgodovino« (Lenin). Od ljudi, od kadrov, aktivistov je odvisen ves naš napredek. Znanje, izkušnje so nedvomno eden pogojev uspešnega ustvarjalnega dela. Toda pravilna metoda dela in odnos do ljudi igra tudi zelo pomembno vlogo. Izmed vsega je najtežje ustvarjati nove ljudi. Čeprav imamo za seboj dolgoletne izkušnje pri vzgajanju ljudi — je pomembno, da se poslužujemo teh izkušenj in da te napore postotermimo, zlasti zdaj, ko so pritegnjene ogromne množice novih aktivistov v družbeno življenje, k zgraditvi naše nove skupnosti ter se mnogi ljudje hitro usposabljaajo za vodilne, odgovorne položaje.

Bistvo naše ljudske demokracije se izraža tudi v tem, da napake — tudi naše napake — odkrivamo in kritiziramo. Nobenega razloga ni, da bi skrivali napake in zapirali oči pred njimi, ker bi to služilo našim nasprotnikom. Lastna kritika dokazuje samo našo zrelost in življenjsko silo, ko odkrivamo, zdravimo in premagujemo otroške bolezni razvoja novih ljudi in naše nove družbe.

Ta kritika ne bo zmanjšala in ne more niti malo zmanjšati dejstva, da še je naša ureditev ljudske demokracije kljub vsem začetnim boleznim in slabostim, ki jih sami priznavamo, že doslej izkazala stokrat boljše od starega, neprimerno boljše od reda v deželah tako imenovane klasične demokracije na zahodu. Uspehi, ki smo jih dosegli, so čudeži ustvarjanja v graditvi naše nove države, pri obnovi našega gospodarstva, hitrega razvoja deset-tisočev aktivistov, organizatorjev in voditeljev naših državnih, gospodarskih in družbenih organizacij — aktivistov, ki na njihovih plečih sloni vse družbeno in državno življenje in ki se hitro znajdejo pri vseh svojih dolžnostih. Naša vojska je vzgojila ter dala tisoče izvrstnih voditeljev. Toda s samim tem se ne smemo zadovoljiti. Našim kadrom še manjka marsičesa. Mnogi so šele grobo sodelovalci, imajo še razne lastnosti preteklosti, ki jih oviirajo, da ne morejo najti v družbenem delu pravilnega načina aktivnosti, da o njihovih politični in strokovni izobrazbi sploh ne govorimo. S tem pa ni rečeno, da je treba vzgajati ljudi vse po enem kopitu. Ne, to je nemogoče, pa tudi nezaželeno. Z našo kritiko ne smemo cepiti dlak. »Idealno čistih« ljudi ni. Čista je samo ideja, ki si jo prizadevamo uresničiti in ki se zanjo borimo. Kritiko je treba usmeriti na to, kar je najbolj negativnega v značaju in načinu dela aktivistov, kakor tudi na nepravilne metode, ki oviirajo uspeh družbenega dela, kar nam škoduje tudi politično.

Aktivisti, ki se je preneglo znašel na odgovornem položaju v družbeni organizaciji, v ljudskem odboru ali v kateri koli višji funkciji, ki se še ni utegnil prevzgojiti v šoli ljudskega gibanja, v upravljanju svoje javne funkcije, rad kaže vse lastnosti malomeščanstva in ostanke vzgoje iz stare družbe. Zelo rad ravna z ljudmi tako, kakor je videl pri tistih, ki so vladali v stari Jugoslaviji. Rezultat te stare vzgoje je bolesta ambicija. Če nima in ne čuti v sebi dovolj sposobnosti za upravljanje zaupane mu funkcije, ima preveč ambicije, viti zelo pogosto v svojih sodelavcih svoje konkurente. Ob vsaki priliki misli, da drugi s svojo aktivnostjo ogrožajo njegov položaj. Zato ljubosumno odklanja sodelovanje ostalih, ki bi mu koristilo. Misli, da bi ne bilo zanj častno, ali bi slabo njegovo pozicijo, da bi krhalo njegovo »močnost«, če bi se posvetoval s sodelavci, jih vprašal za mnenje, kako bi bilo treba rešiti to ali ono vprašanje, opraviti to ali ono nalogo. Zavzema zapovedovalno stališče, s katerim odbija ljudi od sebe in budi nezadovoljenje proti sebi. Navadno zbira okrog sebe samo ljudi, ki osebno z njim simpatizirajo ali ki so celo z njim skupno materialno zainteresirani in ki se vzajemno protežirajo. Nastaja neka vrsta klikarstva, ki je naperjeno proti vsemu izven njegovega ozkega kroga.

Zopet drug, ki se čuti sam premočno sposoben, se boji, da bi ga sodelavci ne zavedli na krivo pot, ker ni gotov, kaj je pravilno in kaj ne. Boji se sodelovanja pripadnikov drugih bivših ali ostalih strankarskih skupin in gleda skozi prizmo predvojnega nezaupanja in zagrizenosti, ki je tedaj vladala med naprednimi opo-

zicijskimi skupinami, ter tako do neke mere prenaša naše nepomirljivo stališče do domačih hlapcev okupatorja tudi na tiste, ki se niso umazali s sodelovanjem z okupatorjem, čeprav so bili več ali manj pasivni, ali celo prenaša to nezaupanje tudi na pripadnike tistih skupin in strank, ki so se izjavile za narodno osvobodilno gibanje in v njem sodelovale. Ne razume, s kakšno metodo dela se razvija in zaključuje proces zlivanja iz heterogene v monolitno, iz koalicijske v enotno sestavo Ljudske fronte — boji se, da bi ga ne zasenčili pripadniki drugih, čeprav protifašističnih nazorov.

Mnoge napake v vsakodnevnem delu in napačni odnosi do ljudi izvirajo iz vrloglavosti nekaterih aktivistov in voditeljev, ki so dobili čine, odklikovanja, zveneče naslove javnih funkcij in položajev. Pomankanje osebne skromnosti, ki bi morala biti ena izmed bistvenih odlik našega družbenega in političnega delavca, je vzrok mnogih napak. Pretirana osebna ambicija in ljubosumnost sta zelo škodljivi tudi v ožji organizaciji sodelavnikov, posebno uničujoče pa vplivata na širše organizacije fronte, sindikatov, ki so v njih ljudje različnih idejnih in političnih nazorov.

Ponekod so naši aktivisti navajeni na vojaški, komandni način dela, na disciplino, ki ne trpi ugovorov. Če nekateri niso pripravljeni na toliko žrtve, kakor oni sami, jih takoj osumijo kot sovražnike. Povsod vidijo reakcijo, celo tam, kjer je samo brezbrzičnost in pomankanje zavednosti kot posledica slabega političnega dela samih aktivistov. Ker so v takem okolju gotovo tudi zagrizeni reakcionarni elementi, se daje s takim stališčem tem elementom lepa priložnost, da opravljajo svoje razdiralno delo, skrivajoč se med brezbrzičnost in pasivnost, naši aktivisti pa si jih ne znajo razgledati. V takih razmerah naši aktivisti pogosto nimajo pravilnega kriterija, ne znajo se nasloniti na zdrave »plebejske« množice, da bi si pridobili njihovo zaupanje in da bi jih zaktivizirali.

Pogosto se dogaja, da se skriti agenti reakcije prisljino k našim aktivistom, da se jim spretno priljubijo, jih hvalejo in jim spretno sugerirajo, da potem delajo tako, kakor gre v račun reakcije. Naši mladi aktivisti in funkcionarji organov ljudske oblasti imajo dejansko velike težave. Naloge in odgovornosti so velike, izkušnji, znanja in sposobnosti pa malo. Niso sposobni pravilno oceniti ljudi okrog sebe, ki imajo z njimi opravka. Tako nasledajo priljubljenec in ljudem zelo sumljivo preteklost, ki znajo podžigati samoljubje naših aktivistov, dočim vidijo na drugi strani »reakcionarne« in »destrukтивne« elemente v tistih ljudih, ki znajo samostojno in kritično presojati in ocenjevati delo naših aktivistov, pa, hotoč pomagati oblastem in organizacijam, povsem z dobrim namenom kritizirajo stopenje napake, čeprav je ta kritika včasih groba. Seveda pa je tudi taka kritika, ki izvira iz ozkega lokalnega ali osebne egoizma, osebne ambicije, oportunitizma, politične nezrelosti, pa je vendar ne moremo označiti za delo sovražnikov.

Sovražniki ljudstva se pogosto skrivajo za demokratične fraze

Ko kritiziramo ta škodljivi način dela, ne mislimo, da je treba zmanjšati čuječnost proti skritemu rovarjenju sovražnih elementov v našem družbenem življenju. Nasprotno, čuječnost proti tujim elementom je potrebna zdaj bolj kot kdaj koli, ker se skrivajo za demokratične fraze, ker gre zdaj za ohranitev priobretene enotnosti in njeno nadaljnjo okrepitev, ker sovražniku ne preostaja zdaj nič drugega, kakor da poskuša razbiti našo enotnost. Toda borba proti razbijalcem občeljskega enotnega sodelovanja se ne more in ne sme voditi z grobim komandiranjem, z odbijanjem in podrejanjem sodelavcev, pa čeprav gre za preproste in neizobražene ljudi ali ljudi z večjo ali manjšo politično rutino te ali one politične smeri. Tisti aktivisti, ki delajo tako, grede dejansko proti liniji našega političnega vodstva, rušijo tisto, kar gradi vodstvo, krjijo našo množično osnovo. Naj bodo subjektivno še tako predani naši stvari, objektivno podpirajo naše sovražnike, potiskajo v njihovo naročje tiste, ki še niso preživeli svojega ozkosrčnega narodnega ali podobnega razpoloženja. Sovražniki si hočejo pomagati tudi z našo demokracijo, toda v prvi vrsti si pomagajo z našimi napakami v metodi dela in celo spretno izvajajo napake v upravljanju. Toda pravilno izvajanje ljudske demokracije bo za sovražnike pogubno. Naj bodo še tako velike naše gospodarske težkote, težkote pri izgradnji naše ljudske oblasti, pri organiziranju in izvajanju naše obnove, naši sovražniki nam ne bodo nevarni, če bomo pravilno delali, če bodo delovne množice volele, da napenjajo naši aktivisti vse svoje sile za blaginjo ljudstva, če bodo naporu delovnih množic pravilno izkoriščeni, če se bomo neizprosno borili proti samovolji lokalnih voditeljev, proti birokratizmu, za resnično demokratično upravo in vodstvo.

Zelo pogosto opažamo pri naših lokalnih organih oblasti in nositeljih množičnih organizacij in ustanov, da izdajajo in izvajajo ukrepe sami, brez sodelovanja širokih množic ali sodelavcev. Tudi nalog, ki jih dobivajo od višjih oblasti, ne postavljajo pred širši krog volivcev, ki bi lahko uspešno odločili, kako naj se te naloge izpolnijo. Zato se dogaja, da naši predani aktivisti, zvesti ljudski stvari, pogosto ne morejo izpolniti prevzete naloge, poleg tega jih pa za-

»Skupaj v borbi, skupaj v svobodi« Koroške žene predsedniku vlade LRS Borisu Kidriču

Zveza antifašističnih žena za Slovensko Koroško, zbrana na okrajnem sestanku v Borovljah, Vam pošilja vdane in vnete pozdrave. Kakor smo v narodno osvobodilni borbi skupno stale na braniku slovenske besede in našega narodnega čustva na Koroškem, dajajo vso podporo našim tovarišem partizanom v gorah, tako bomo stale tudi še naprej za našo enakovrednost in enakopravnost, ki jo lahko dosežemo samo v priključitvi k Jugoslaviji in s tem v združitvi slovenskega naroda.

Zavedajoč se pomena naših za svo-

bodo slovenskega naroda padlih mož in sinov ter našega prestanega trpljenja po zaporih, KZ-ih in izseljeniških taboriških bomo tudi za naprej dosledno stale za zahtevo slovenskega naroda na Koroškem in vztrajale na pravici do priključitve naše, nam vsem drage zemlje k svobodni Sloveniji. Skupna je bila borba slovenskega naroda, skupna naj bo tudi njegova svoboda.

Zveza antifašističnih žena za Slovensko Koroško. — Okrajni odbor Celovec-desni breg.

Sovjetski mornarji pozdravljajo prvi kongres zveze pomorskih, pristaniških in ladjedelnških delavcev ter nameščencev Jugoslavije

Beograd, 5. aprila (Tanjug). Centralna uprava Zveze pomorskih pristaniških in ladjedelnških delavcev ter nameščencev v Splitu je prejela iz Moskve pozdravno brzojavko z naslednjo vsebino: Dragi tovariši, prisrčno se vam zahvaljujemo za vaše prijateljsko pismo in ljubeznivi poziv, da se udeležimo prvega svobodnega kongresa mornarjev Jugoslavije. Na žalost se vašemu pozivu ne moremo odzvati, ker smo zaposleni z delom za bližajoči se plenem naše strokovne zveze. V imenu sovjetskih pomorskih, pristaniških in ladjedelnških delavcev, pošiljamo vsem udeležencem kongresa, slavnim borcev za svobodo in uničenje fašizma, naše najpripronejše bratske pozdrave. Razve-

selili smo se, ko smo izvedeli, da se boste v svoji svobodni domovini sestali in razpravljali o najpotrebnejših vprašanjih, ki se tičejo naših strokovnih zvez. Dragi tovariši, pri tem delu vam želimo kar največ uspeha. Veliko prijateljstvo, ki smo ga utrdili v letih vojne s krvo najboljših sinov naših rodov, s krvo branilcev domovine, bo ostalo prav tako trdno tudi v miru. Prepričani smo, da boste vi pomorski, pristaniški in ladjedelnški delavci Jugoslavije v prvih vrstah pri borbi za enotnost delavskega razreda.

Naj živi prijateljstvo jugoslovanskih in sovjetskih delavcev! — Zdanov.

Tako sodijo vojne zločince

Bivši SS-ovec G. Coffou, urednik »El Merlo« kljub dokazanim zločinom obsojen samo na dve leti in pol

Trst, 4. aprila.

Včeraj se je moral pred izrednim porotnim sodiščem zagovarjati odgovorni urednik lista »El Merlo«, ki je najbolj blatil Slovence in ki je bil s svojimi brutalnimi izpadi proti jugoslovanski državi eden najzračnejših predstavnikov tukajšnjega CLN-ovskega tiska. Da je Giordano Coffou bivši SS-ovec, je bilo v Trstu že dolgo časa znano in demokratično prebivalstvo se je po pravici spraševalo, kako more še vedno igrati vidno vlogo v tukajšnjem javnem življenju. G. Coffou je zadnje čase dobro vedel, da se je vse preveč razkrinkal in da se zgriinjajo oblaki nad njegovo glavo. Za to je bil zadnje čase naenkrat »odsoten« in je bil tudi v začetku te razprave proglašen kot »absent«. Vse kaže, da je imel veliko zaupanje v »oprotnevalne tendence« izrednega porotnega sodišča, ker se je tekom razprave sam javil sodišču.

Obtožnica je očitala odgovornemu uredniku »El Merlo«, da je bil pri SS v službi kot kurir, pozneje pa dodeljen nacističnemu uradu za tisk in propagando, kjer je bil neposredno podrejen najvišjemu komisarju Ramerju. Coffou je v teku svojega delovanja pri tem uradu napisal štiri članke v »Il piccolo«. Končno je bil obtožen, da je hotel podkupiti Senci Karla, da bi na tukajšnjem sodišču krivo pričal v njegovo korist.

Na razpravi se je skušal G. Coffou prikazati kot nedolžno jagnje in je zanikal vse obtožbe. Pri razpravi pa je bil presenetljivo točno pokazala sorodnost med njegovo verodostojnostjo in vsebino njegovega lista. Urednik humorističnega glasila tukajšnjih sovinistov je bil s svojim drznim zanikanjem prav tako smešen in nesramen, kakor je smešen in nesramen list, kateremu je načeloval.

Med izvajanjem njegovih tež o lastni nedolžnosti sta nastopili prič Spadaro in Senzi, ki sta podrobno opisala, kako jima je v protiletalskem zaklonišču kazal SS-ovsko legitimacijo. Urednik lista »Il lavoratore« Spadaro je povedal, kako mu je obtoženec pripovedoval o člankih, ki jih je pisal

sovražijo tudi volivci sami in vsa krivda za težkote, nepravilnosti in neizpolnitve nalog pade nanje. Tako pridejo med klavido in nakovalo, med kritiko višjih organov oblasti in nezadovoljstvo množic, dejanski reakcionarni elementi pa triumfirajo.

Odgovornost za vse naše težave pade zaradi takega načina dela na nje kot njihova osebna krivda, in sicer le zato, ker niso znali pridobiti za skupno izpolnjevanje postavljenih nalog širšega kroga ljudi, ki je na tem zainteresiran. Skratka, aktivisti, ki delajo tako, niso razumeli pojma široke, resnično ljudske demokracije. Ne znajo pritegniti k skupnemu obravnavanju in izpolnjevanju dodeljenih nalog širokih osnovnih delovnih množic, izgubili so vero v množice. V njihovih očeh je reakcionar vsak, kdor se živi v predsodkih preteklosti, vsak, kdor ne zna svojih osebnih interesov podrediti splošnim interesom, vsak, kdor naseda geslom, ki jih mečejo skriti sovražniki med množice. — Taki ljudje pozabljajo, da je njihova dolžnost vzgajati zaostale množice, rešiti jih negativnih navad in pojmovanj ter prikazovati množicam njihove delavske interese, resnične sovražnike ljudstva pa razgledati in izolirati.

Naši aktivisti v osnovnih organih oblasti bi ne smeli nikoli pozabiti, da se lahko vedno mirno naslonijo na osnovne delovne množice in da bodo v njih vedno našli potrebno podporo, če bodo imeli do njih pravilen odnos in popolno zaupanje. V tem je pravo bistvo varnosti naše pozicije, da vodimo vse družbeno življenje tako, kakor ustreza osnovnim

Kmetje se delavcem oddolžujejo z oddajo preveškov poljskih pridelkov

V nedeljo so delavci in delavke tovarne Hutter iz Maribora pomagali kmetom v vasi Sv. Martin pri Vurbergu. V teku dopoldneva so v kovačnici popravili 6 plugov, 8 lemčev, 41 seki, 3 krampe, 15 verig, 2 sidarska kladiva, 11 koles za vozove in 1 vozček invalida. Pri delu v kovačnici so delali tudi kmetje. Trije tovariši so gospodinjam zakrpali preko 100 loncev in druge posode, zvarili 20 kopač, narazali 22 obrobov za kolesa vozov, zvarili 20 verig, podkotali 2 konja. Druzi tovariši so popravili 38 loncem nova dna in popravili veliko pločevinaste posode. Ključavničar je delal ključavnice, ključje in popravil dva razpršila za sadno drevje. Mehaniki so popravili 8 koles in 2 šivalna stroja. Mizarji so popravili 6 vrat in nekaj oken. Tovarišice so na starih šivalnih strojih izdelale 17 kosov oblek in perila. Večji del blaga so delavci in delavke prinesli s seboj.

Popoldne pa je prišla v vas kulturna ekipa sindikalne podružnice iz Hutterjeve tovarne in je priredila miting. Po prireditvi pa so med najpotrebnejše razdelili 130 metrov blaga.

Kmetje vasi Sv. Martin pri Vurbergu so se delavcem oddolžili s tem, da so slo-dotodno izpolnili svoje obveznosti z oddajo presežkov poljskih pridelkov.

Prispevali so za Dom partije

Sindikalna podružnica obratov Jugosvila, Jufotekstil in Roleks v Mariboru so v nedeljo prostovoljno delali 2714 ur in so zaslužek 34.223 dinarjev prispevali za Partijski dom v Mariboru.

Žene na delu

Žene škofjeloške predilnice so napravile 1230 prostopolnih delonih ur. Žene krajevnega odbora AFZ Trata, Start door in Suha so pomagale 455 ur ženam na polju. V Novi vasi so žene zbrale za invalide 11 kg peciva, 76 kilogramov mlečnih kruhov ter 7,50 kg rezancev. Iz vasi Ziri pa so poslale 2000 komadov cigaret. Invalidom so pomagale tudi žene iz Dolnje vasi. V Zireh so žene nabrale 5000 din prostopolnih prispevkov. 4000 din so poklonile odseku za socialno skrbstvo, 1000 din so dale za obnovo Kulturnega doma.

Žene tekmujejo v saleško-savinjskem okraju

Žene saleško-savinjskega okraja so sklenile, da bodo prevzela patronat nad bolnico v Topolšiči. Redno mesečno jo bodo oskrbovale z živili, ki jih bo prvih štirinajst dni nabiral bivši okraj Gornji grad in naslednjih štirinajst dni bivši salešanski okraj. Na ta način se bodo državnim izdatki za bolnico v Topolšiči znatno zmanjšali.

V Zireh gradijo šolo in kulturni dom

V Zireh si prebivalstvo samo obnavlja porušeno šolo in Kulturni dom. Mladina, žene, vojska in delavci so skupno gradili nove stabe, ki so zasolino že urejene. Delavci sindikalne podružnice v Zireh so doslej prispevali za obnovo 82.270 din. To vsoto so zaslužili s prostovoljnimi delom o nadurah.

V brezplačnem delu za obnovo so delavci kamniške smodnišnice dosegli 95,5% tekmovalnega načrta

Delavci kamniške smodnišnice so zadnje nedelje obiskali vas Kostanj v Tuhijski dolini. Kmetom so obnovili vaški vodovod, ki so ga Nemci skupaj z vasjo uničili. Za obnovitev vodovoda so morali izkopati 45 m dolg in 40 cm visok jarek. Popravili, zvarili in delno zamenjali so 8 m vodovodnih cevi. Istovestno so v najbližji hiši popravili hišno vodovodno napelavo. Obnovili so glavni rezervoar in vaški razvodni rezervoar.

Poleg obnove vodovoda so delavci ob vaški cesti odprli novo kamnolom in pripravili 45 kub. metrov kamena za zidanje, 6 kub. metrov gramoz za beton in 5 kub. metrov peska za omet. Ikrali so očistili 520 sadnih dreves, otrebili 21.000 klad. metrov travnikov, podrli 14 dreves in napravili 61 butar. Delavke so odstranile ruševine iz enega stanovanjskega prostora in posode 600 kosov opeke na streho novo krite hiše. Nekaj delavcev je sekalo drva, drugi so popravljali orodje in kuhinjske posode. Nasekali so 3 kub. metro dre in popravili 12 posod, 7 kosov orodja, 6 verig in 4 volavske vprege. Vsa kub delavcev je opravil posebno delo. Prvi so navozili 10 kub. metrov kamenja za zidavo, drugi so zidali, tretji pa so izkopali 7 kub. metrov zemlje. Šivlje so izdelale 10 kosov novih ženskih oblek in perila, 2 otroška plašča in 3 kose moškega perila. Sedlar pa je popravil 4 konjske opreme.

Ob odhodu so delavci podarili najpotrebnejšim v vasi 2 moški suknji, 1 moški suknjič, 19 kosov kuhinjske posode in 3 kose gospodarskega orodja. 27 delavcev kamniške smodnišnice pa je delalo v vasi Stolnik. Izkopali in izvozili so 16 kub. metrov zemlje in pripravili temelje za gradnjo hiše, podrli in popravili so 4 kub. metre ruševin, sezidali 3 kub. metre novega zidu in zidali dve okni in ena vrata. Naredili so novo notno okno, postavili 2 stebra in 1 zgornji nosilec, poravnali in popravili tlezo za železobetonske nosilce ter naredili opeko za železobetonske stebre in stene.

Tako so delavci in nameščenci kamniške smodnišnice dosegli 95,5 odst. tekmovalnega načrta v brezplačnem delu za obnovo.

Miha Marinko.

Delavec je glavni steber proizvodnje - posvetimo mu več pozornosti pri tekmovanju!

Glavni namen prvomajskega tekmovanja, v katerem sodelujejo skoraj vsi sindikalno organizirani delavci in nameščenci, je, da dosežemo stalni ter neprestani porast proizvodnje. Potemtakem namen tekmovanja ni le borba za prehodno zastavico, ampak da dosežemo tim boljše in trajnejše uspehe. Prehodna zastava služi samo kot eden jasnih dokazov priznanja zmagovalcu za najboljšo delo v določenem razdobju. Namen je: tekmovanje kot delovna metoda, s katero se ustvarja neprestan proces izpopolnjevanja in večanja proizvodnje. Napačno bi bilo prizadevati si na škodo strojev ali ljudskih življenj, da bi za vsako ceno izboljšali zmago, recimo do 1. maja, čeprav bi potem propadla tudi tovarna. Med tekmovanjem srbskih rudarjev so bili primeri, da so rudniki, ki so dosegli lepe uspehe, že naslednji dan po končanem tekmovanju povsem odpovedali.

Iz posameznih zgledov tega tekmovanja lahko napravimo zaključke o nekaterih pomanjkljivostih in napakah, ki imajo kljub stremiljenju vseh delavcev, da bi pospeševali proizvodnjo, prav nasprotni učinek. Ob tej priliki se ne bomo dotikali napak, ki so bile povzročene zaradi malomarnosti, ampak pomanjkljivosti, ki so očitne na prvi pogled. Gre za ljudi, ki si pošteno prizadevajo, da bi povečali proizvodnjo in pocenili izdelke, toda v tem svojem prizadevanju ne vidijo dalje od svojega nosu ter opuščajo vse, kar na prvi pogled ne vpliva neposredno na povečano proizvodnjo. V tem pogledu so zabredli tako daleč, da so zanemarjali higieno na delovnih toriščih, prehrano in higieno samih delavcev, njihovo kulturno življenje, kakor tudi osnovno in strokovno izobrazbo.

Da bi se nam pa posrečilo med tekmovanjem in po njem odbrati stalni porast proizvodnje, ne smemo zanemariti dela za zboljšanje gmočnih življenjskih razmer in za kulturno, politično in strokovno napredovanje delavcev, kakaj namen tekmovanja ni, da bi se delavec iztrpal in onemogočil za delo z napornim, nepreljanim delom, ampak nasprotno, da bi se v interesu proizvodnje strokovno izpopolnil in dosegel višji življenjski standard. Lepo vprašanje je, ali delavec, ki dosegel uspeh na vseh področjih poslovanja nudi beograjska tekstilna industrija in zeniški rudniki. Tu so združeni veliki napori in prizadevanja delavcev s skrbjo za gmočno in kulturno življenje.

Naloga naših strokovnih organizacij je, da razen dela, ki je v neposredni zvezi s povečanjem, izboljšanjem in pocenitvijo proizvodnje, skrbijo tudi za človeka-delavca, in sicer tako:

Prvič, da skrbijo za gmočno življenje delavca. To pomeni: delo in tekmovanje ob pravilni oskrbi delavca s potrebnimi življenjskimi potrebščinami, obleko in obutvijo in ob prizadevanju, da delavec ostane zdrav.

V mnogih naših podjetjih, rudnikih in tovarnah strokovne organizacije še vedno ne vodijo računa o oskrbi delavcev; delavci nimajo potrebne zadrage ali pa te ne delujejo kakor treba, ni menz, čeprav so za to pogoj. Pri posameznih podjetjih pa — kakor pri Prvi državni tekstilni industriji v Zemunu — so sicer menze, toda zaradi malomarnosti delavci nimajo od njih koristi. Številni primeri dokazujejo, da je oskrba delavcev slaba ne samo zaradi tega, ker je še vedno pomanjkaje hrane, temveč tudi zaradi nepravilne organizacije oskrbe. Izmed dvanajstih beograjskih rudnikov jih sedem nima menz. V tovarni motorjev v Rakovici menza ustroca delavcem Rudarji v Starem Kostolu in Boru se dobro hranijo v svojih menzah. V Novem Kostolu pa menze sploh ni in oskrba je slaba. Podobno je z obleko in obutvijo. Dogaja se, da zaradi

birokratizma, nemarnosti ali nezadostne odločnosti strokovne organizacije posamezna podjetja čakajo cele tedne na dodeljeno tekstilno blago.

Dalje so primeri, da delavci delajo naporno in uspešno, zanemarjena je pa higiena. O posledicah govorijo najbolj zgovorno primeri sami. V rudniku Vrdnik in Kreka so bili delavci ušivi in uši so povzročile pegavico. V rudniku Spičkovina na Hrvaškem je dizenterija izločila iz dela 22,56 odst. delavstva. Slabe zdravstvene razmere, kakor tudi slaba prehrana vplivajo neposredno in posredno na proizvodnjo. Nezadostna snaga v delavcih in delavskih stanovanjih lahko povzroči epidemije, ki vržejo delavce iz proizvodnje, slabijo njihovo delovno sposobnost in razen tega škodujejo socialnemu zavarovanju. Pa obolenja višujejo tudi umrljivost delavcev ali povzročajo bolezni, kakršna je tuberkuloza, ki izloči delavca za vedno iz proizvodnje. Nezadostna higienska tehnika zaščita v tovarni ali rudniku ima iste posledice; povzroča poklicne bolezni, poškodbe ali celo smrtne primere.

Kakor za preskrbo, tako se morajo strokovne organizacije zanimali tudi za vzdrževanje higiena, to se pravi, za to morajo skrbeti sami delavci. Nedvomno, da se bo na primer v državnem tekstilnem podjetju za predelavo volne v Parčinu znižalo število jetilnih delavcev, ker so tam delavci sami iznašli način, kako je mogoče zmanjšati odstopke prahu na strojih za trganje volne. V rudnikih v Sloveniji so pa začeli urejevati higienska delavska stanovanja, ki bodo omogočala, da bodo lahko delavci vzdrževali v njih snago. Da bi se torej doseglo stalno povečanje proizvodnje, je treba ustvariti pogoje, pod katerimi bo tisti, ki dela za povečanje proizvodnje, mogel opravljati svoje delo tako, da to ne bo šlo na škodo njegove delovne sposobnosti, kakaj to bi hkrati škodovalo proizvodnji.

Drugič, da bi se povečala, zboljšala in pocenila proizvodnja, je prav tako pomembno, da skrbimo za kulturno življenje, politično vzgojo in strokovno izpopolnjevanje delavcev. Ne sme se več ponoviti, da bi zaradi dela v proizvodnji zanemarili vse kulturno-prosvetno delo in strokovno izobrazbo. Prav to je eden smotrov tekmovanja, da si delavci na strokovnih tečajih izpopolnijo svoje strokovno izobrazbo in z raznimi predavanji ter podobnim poglobijo politično zavednost. Pomanjkaj strokovne izobrazbe povzroča nazadovanje proizvodnje, kakaj povečanje proizvodnje zgolj z napornim delom mora imeti prej ali slej za posledico nazadovanje. Razen tega izgublja delavec, ki si ne izpopolnjuje svojega znanja in ne pogloblja svoje politične zavednosti, interes za napredek v proizvodnji, kar spel škodljivo vpliva na izid tekmovanja.

Zato moramo posvetiti pozornost navedenim dejstvom, da bo tekmovanje doseglo svoj namen. Tekmovanje ne sme biti usmerjeno enostransko, izpolnitev ene obveznosti pa ne sme iti na račun drugih obveznosti. Skrb za gmočno in kulturno življenje delavcev in nameščencev je naloga strokovnih organizacij. Zboljšanje kulturnih in gmočnih življenjskih razmer je tudi smoter naše ljudske države. Skrb za delovnega človeka, ki je v osvobodjeni državi glavni steber proizvodnje, ne sme biti zanemarjena tudi pri tem tekmovanju. Čeprav smo že v zadnjem mesecu pred prvo objavo izidov tekmovanja, je še vendar čas do 1. maja, da odstranimo vse, kar ovira dosego zaželenih uspehov s poštenim delom. Prehodne zastavice za najboljšo uspeho bodo odbrala samo tista podjetja, ki bodo vodila račune o vsestranskem in skladnem razvoju vseh strok tekmovanja.

(Iz »Rada«.)

V tovarni kos in srpov v Tržiču tekmujejo delavci, da bo imel kmet dovolj poljedelskega orodja

Velika ovira pri obnovi našega poljedelstva je bilo v preteklem letu pomanjkanje poljedelskega orodja. Okupator je mnogo orodja uničil, mnogo pa ga je odvelkel s seboj. Nekateri kmetje ravno zaradi tega niso mogli pravočasno opraviti svojega dela, ker jim je primanjkovalo najpotrebnejšega orodja, to je lopat, kos, srpov. Pomagali so si sicer na ta način, da so si ga izposojali pri svojih sosedih, a ti so ga lahko odstopili šele takrat, ko so svoje delo že izvršili.

Tu so priskočili naši delavci, ki so že lansko leto v prostovoljnem delu izdelali mnogo za kmetijstvo potrebnih predmetov in si v svoje tekmovalne načrte postavili nalogo, da oskrbe naše kmete z dovoljno množino poljedelskega orodja. Poštenost našega delavca je s tem pripomogla, da so bili naši kmetje preskrbljeni z najnujnejšim orodjem in da so tako lahko prebradali največje težave pri obnovi svojih gospodarskih poslopij in obdelovanju zemlje.

Prav posebne težave so imeli naši kmetje s kosami, srpi, lopatami, katerih je že med okupacijo primanjkovalo. Pred vojno so tri slovenske tovarne kos in srpov krile potrebe ne samo Slovenije in Jugoslavije, temveč so izvažale svoje izdelke tudi v Bolgarijo, Romunijo in celo Palestino. V Evropi je le še nekaj sličnih tovarn v Sovjetski zvezi, Italiji in Nemčiji.

Pri nas sta dve taki tovarni, ena v Slovenjgradu, ena pri Sv. Lovrencu na Pohorju. Obe sta bili med okupacijo delno razdejani, okupator pa je odvelkel s seboj tudi precej dragocinskih strojev. Tretja taka tovarna je tovarna kos in srpov v Tržiču. 1. marca je ta tovarna napovedala tekmovanje ostalima dvema in vsi so postavili precej visoke pogoje in obveze. Delavci tovarne kos in srpov v Tržiču so se med drugim tudi obvezali, da bodo dvignili produkcijo za 50 procentov. Zanima nas, kako je mogoče dvigniti proizvodnjo na tako višino istocasnoma pa si želimo ogledati obrat in postopek pri izdelovanju kos.

Ozke, strme ulice nas vodijo do tovarne. Mimo tepe obnovljenega poslopja se šumeče preliva reka Bistrica, ki daje tovarni svojo vodno silo za pogon velikih vzvodov. Tovarno je lastnik poklonil državi. Vsa velika tovarniška družina se sedaj trudi, da bo tovarna čim bolj zvišala svojo produkcijo in da bodo njene kose in srpi tudi kmetu v daljnji dohodli govorili o pridonosti naših delovnih ljudi. Kakor nam tovariš, ki nas sprejme, pripoveduje, je v načrtu prezidava tovarniškega poslopja v moderno dvomadstropno stavbo.

V velikem tovarniškem prostoru nas trušči strojev prisili k molku. V peči se pri 1200 stopinjah C razžarijo komadi jekla, ki jih velik stroj širi in jim da osnovno obliko. Tako obdelan kos železa potuje skozi 15 najrazličnejših strojev in peči. Povsod se njegova oblika spreminja. Ta stroj mu dvigne peto in rob, drugi prireže konico in zaznamuje dolžino. Iz kosa jekla postaja kosa, katero še velika repna kladiva širijo, v peči se kosi ali barva, da dobi pravo trdoto, potem se zaostri, skleplje, naravnava in spolira. Obširen je potek izdelovanja kos in mnogo spretnih rok je potrebno, da iz prvotnega komada jekla izdelajo koso, ki se odlikuje po svoji, prožnosti in ostrini. Kose tržiške tovarne so slovele daleč naokoli in mnogi kmet se je pri kosnji z zadovoljstvom nasmehnil ob pokošanih redih.

V skladišču se enkrat pregledujejo izdelane kose, srpe, nakar jih vložijo v velike škatle in so tako pripravljene za transport. Na steni skladišča vise najrazličnejše oblike kos. Med njimi vzbujajo prav posebno pozornost kosa za kosjenje riza, ki je skoro trikrat širša od navadne kose. Lepo je okrašena. Spremljevalec nam pove, da uporabljajo takšne kose v Makedoniji.

Ko zapustimo marljivo delavce in vroče puhteče peči in stroje, se ustavimo še ob stroju, pri katerem se delavci pogovarjajo o njegovem delovanju. »To bo prvi stroj, ki ga bomo uporabili namesto repnih kladiv!« nam pripoveduje eden od njih. Drugi malo začudeno motre železnega orjaka in se pogovarjajo, če bo res delal tako dobro kakor repna kladiva, ki imajo to prednost, da je njihov udarec zelo prožen, dočim pri novem stroju kovinasto vodilo tega ne bo imelo.

V sosednjem, manjšem oddelku tovarne povzroča prav tako velik hrup stroj, ki tanjša železce za lopate. Postopek pri izdelavi je isti, le da je bolj enostaven. Tu sta pri težkih kladivih, ki jim pravijo »noze«, zaposlena tovariša Jože in Janko Krmelj, ki sta se svojega dela pričela v poldrtnem mesecu, dočim so prej za to potrebovali učenci tri leta. Pri svojem delu sta pokazala veliko voljo in tako jima je uspelo, da za drugimi delavci prav nič ne zaostajata.

20 let že dela v tovarni tovariš Berlot Rudolf. Najspretnejši širilce je. Ko

Uredbi o ureditvi mezd in plač v 2. in 8. členu predpisane in v slučaju nepravilno uvrstitve pozovejo prizadete uprave podjetij, da nemudoma spravijo plače v sklad s predpisi tozadavne uredbe. V kolikor bi prizadeta podjetja nemudoma, sporazumno s sindikalno organizacijo in delavskimi zaupniki tega ne izvršila, naj javijo ta podjetja na naš naslov. Posebej se naročamo, da opravite sporazumno z upravami podjetij, kolikor je največ mogoče vse razlike in plačah za isto ali slično delo, da ne bo kvarilo delovne morale, povzročalo težnjo po menjavi služb, kar vse škoduje narodnemu gospodarstvu.

Pristopite k takejšnji in temeljiti izvedbi.

Glavni odbor ESZDN za Slovenijo.

je bilo sprejeto prvomajsko tekmovanje, se je obvezal, da bo kljub svojemu težkemu delu pomagal tovarišem pri dveh sosednjih strojih, da ne bo zaostanka.

V veliki lepo urejeni tovarni je tovariš Kikel pri delu na konstrukciji novega valjčnega stroja. S pomočjo sodelavcev je napravil načrt za stroj, ki bo dvignil produkcijo in izboljšal način dela. Prvotno je imel velike težave s tem, kako bi sestavil stroj, ki bo oblikoval in šipkal kose v prvi stopnji. Navdušen pripoveduje, da je to rešil z valjem, ki bo to omogočal.

Delavci nam o svojem delu ne morejo povedati ničesar, ker jih hrup strojev in kladiv sili k molku. Vsi so pri svojem opravilu; podajajo žareče komade jekla, ki bodo kmalu kose, jih jemljejo iz strojev in nadalje oblikujejo. Načrt prvomajskega tekmovanja je visoko postavljen. Sklenili so, da bodo dvignili produkcijo kos od 400 na 600 in srpov od 600 na 1000. To so sedaj že dosegli. Poleg tega pa stalno izboljšujejo svoj obrat in odstranjujejo ovire, proti katerim se morajo boriti.

Mnogo ovir jim je delal nekaj časa material. Namesto jekla, katerega so nekaj dobivali iz Švedske, uporabljajo jeklo iz Jesenice, ki pa je slabše. Iz početka so zaradi tega imeli 12% slabih izdelkov. Z vztrajnostjo jim je uspelo material tako obdelati, da se je doslej znižal za procent že na 5, a pravijo, da streme za tem, da ne bo sploh nobenega slabega izdelka več. Pred vojno so uporabljali za peči le les, ker pri uporabi premoga povzročajo različne žveple ne pare, da je kosa krhka. Primenjuje jim premoga visokih kalorij, ker laški premog le delno odgovarja zahtevam. Do nedavna je bil stalno preslab električni tok in so zaradi tega morali pogosto obrat ustaviti. Zdaj pa so postavili lastno elektrarno, ki daje enakomeren in zadosten tok. Tovariš Luša nam razkazuje elektrarno, ki so jo delavci v prostovoljnem delu sami zgradili. Sleherna ročica, opeka v zidu je vzor dela in hotenja ter volje vseh članov tovarne, ki se zavedajo, da so tudi njihovi iz-

delki nujno potrebni pri obnovi domovine. — Tovariš Luša je elektrotehnik, kovač in nakovalec — z eno besedo mojster povsod, kjer je potreben.

Drugo poslopje, kjer je bila nekaj usnjarna, je preurejeno v tovarno srpov. Tu nas sprejme trušči stroj. Prvi stroj reže kovinaste šipke v zaželeni dolžini, drugi zagrabljuje kovino ter jo usloči, tretji jo kadi, pridne roke četrtega delavca jo klepljejo, nato še brušenje, lakiranje. Ko je vse to gotovo, dobi rezilo še primeren ročaj. Romunske nazobčane srpe, kakršne uporabljajo tudi v Banatu, gosto nazobčata posebno sestavljen stroj. Pri tem stroju dela tovariš Potočnik. »24 let sem že v tej tovarni«, nam pripoveduje. »Eno leto delam pri tem stroju. A ker je njegov sestav zelo zamolan in ga znam samo jaz popraviti, bom delal na njem še tako dolgo, dokler ne dobimo drugega, na katerem bo delal kateri tovarišev. Obvezal sem se, da bom dnevno naredil 1000 srpov in jih res tudi toliko nazobčam. Delamo akordno in to nam omogoča, da zastavljeno tudi izvršimo.«

Ko smo spoznali v vseh oddelkih težko delo pri izdelovanju kos, lopat, motik, srpov, nožev za rezanje sena, šele vemo, kaj pomeni tekmovalni načrt in koliko truda in volje je vložene v sleherni izdelan predmet. Za nov stroj grade delavci temelj, zidajo nove peči delajo nove stroje in vse orodje, ki ga potrebujejo. To vse poleg postavljenih norme dela.

Letos našemu kmetu ne bo več primanjkovalo kos in srpov. Pridne roke naših delavcev skrbje, da se bo tudi naš kmet z zadovoljstvom pripravil na kosnjo, žetev in poljsko delo in ko bodo pod jeklenimi rezili padalo žitno klasje, se bo razlinal mnog obraz: tudi zanj, ki je to orodje pripravil bo dovolj krulhal!

Ko zapuščamo tovarno in prihaja hrup strojev le še od daleč do nas, dojemamo pesem dela, ki smo jo spoznali v tovarni, kjer delavci delajo za kmetla najpotrebnejše — orodje za obdelovanje zemlje, ki bo hranila delovnega človeka naše nove države.

Z. G.

Vsem organizacijam Ljudske fronte Jugoslavije!

V zvezi z nabiralno akcijo za zbiranje tekstilnih odpadkov od 7. do 14. aprila je potrebno, da sodelujejo najbolj aktivni vse organizacije Ljudske fronte.

Zlasti je dolžnost izvršnih odborov Ljudske fronte v ljudskih republikah, da nudijo vso pomoč republikanskim akcijskim odborom, kakor tudi akcijskim odborom v okrožjih, okrajih in vseh krajih, in sicer pri vodstvu te zbiralne akcije in pri delu za zbiranje tekstilnih odpadkov.

Naloga akcijskih odborov, v katerih so zastopane organizacije Ljudske fronte, mladine, AFZ in gospodarske organizacije, so naslednje:

1. da organizirajo zbiralne skupine za zbiranje tekstilnih odpadkov;

2. da vodijo stalno propagando za to akcijo (z delovnimi in kulturnimi skupinami po vaseh, s tiskom, letaki, lepaki, s konferencami itd.);

3. da preskrbijo skladišča za shrambo zbranih odpadkov;

4. da med akcijo pošiljajo poročila republikanskim akcijskim odborom;

5. da organizirajo tekmovanja pri zbiranju;

6. da po končanem zbiranju zberejo dobre odpadke v skladišču in po dispozicijah ODPAD-a razpolagajo z njimi.

Vse organizacije Ljudske fronte morajo napeti vse sile, da bodo te naloge v polni meri izpolnjene.

Izvršni odbor Ljudske fronte Jugoslavije.

Sklepi II. balkanske fizkulturne konference

Beograd, 4. aprila. (Tanjug) Po tridnevnem zasedanju je končala svoje delo druga balkanska fizkulturna konferenca, ki so se je udeležili zastopniki Jugoslavije, Romunije, Bolgarije in Albanije. Glavno vprašanje, ki je bilo na dnevnem redu, je bilo razširjenje in sprejemanje sklepov prve konference, ki se je vršila meseca januarja v Sofiji.

Glede tekem za prvenstvo Balkana so določili naslednje datume: Tekma za prvenstvo Balkana v streljanju se bo vršila v Sofiji 9. in 10. julija. Tekma za prvenstvo v plavanju in waterpolu bo v Splitu 50. 51. avgusta ter 1. septembra, turnir za šahovsko prven-

stvo Balkana se bo vršil 28., 29. in 30. avgusta v Beogradu, tekme za prvenstvo v košarki in odbojki se bodo vršile v Bukarešti od 21. do 25. septembra, »Balkanske igre« (lahka atletika in nogomet) se bodo vršile v Tirani od 6. do 15. oktobra.

Tretja konferenca zastopnikov balkanskih fizkulturnikov se bo vršila v Bukarešti 22. in 23. novembra. V zapisniku končane konference so točno določeni pogoji za tekmovanje in organizacija tekem.

Zbližanje balkanskih fizkulturnikov predstavlja važen korak k splošnemu zbliznanju balkanskih narodov, posebno pa balkanske mladine.

Teror, ki ga vrši italijanska policija že danes v Trstu in drugih mestih nad prebivalstvom ob polni odgovornosti zavezniške vojaške uprave, je najboljši dokaz za to, kaj lahko pričakujejo ljudske množice Julijske Krajine od Italije ali nekake internacionalizacije Trsta.

Kardelj

Odpraviti je treba razlike v plačah za isto delo pri enaki pridnosti in sposobnosti

Ker so se pojavili primeri, da prehajajo uslužbeni v državnem in zasebnem gospodarskem sektorju iz enega podjetja v službo k drugemu podjetju zgolj in razloga, ker so zasledili, da so za isto ali slično delo pri drugem podjetju višje plače, daje Glavni odbor ESZDN za Slovenijo sledeče opozorilo in navodilo:

1. Taki prehodi iz podjetja v podjetje so nedopustni! Zaradi njih trpi pravilna organizacijska izvedba dela in uspešno poslovanje podjetij. Skratka, ti pojavi so narodnemu gospodarstvu škodljivi.

Uredba Ministrstva za socialno politiko o obveznem posredovanju dela po Javni borzi dela (Uradni list SNOS-a in NVS št. 16 z dne 11. julija 1945) predpisuje med drugim v čl. 1 sledeče: Za nastop ali razrešitev službenega razmerja je potrebna predhodna odobritev Javne borze dela oziroma njenih organov. Javna borza dela sme odobritve odkloniti, kolikor bi nastop ali razrešitev službenega razmerja nasprotovala narodno-gospodarskim interesom.

Člen 2. te uredbe predpisuje tudi kazni za prekrške. Delodajalec, ki bi sprejel ali odpustil iz službe delovne moči v nasprotju z gornjimi določili, se kaznuje: 1. z odvzgom zaposlenih moči, 2. z ustavitvijo dodeljevanja zaprosenih delovnih moči za primeren čas ali 3. z denarno kaznijo od 500 do 5000 dinarjev.

Delojemalec, ki zapusti službo ali nastopi službo v nasprotju z gornjimi

določili, se kaznuje z denarno kaznijo od 50 do 1000 dinarjev.

Da se omenjeni škodljivi pojavi prehajanja iz ene službe v drugo onemogočijo, pozivamo delodajalce, delavce in nameščence, posebej se tajništva sindikalnih zvez, krajevne medstrokovne svete in vse podružnice, naj budno pazijo, da se bo gornja uredba z vso strogoostjo izvajala in poskrbe, da bodo kršilci kaznovani.

2. Glavni del vzroka za te pojave tiči verjetno v tem, ker posamezna podjetja še vedno nimajo delavcev in nameščencev pravilno razdeljenih v mezdne skupine odnosno plače, ki so po Uredbi o ureditvi mezd in plač delavcev in nameščencev v čl. 2 in 8 za posamezne skupine in zvanja predvidene. Res je sicer, da so po uredbi možne za isto delo tudi različne plače, ker daje uredba samo okvir in določa plače od — do, vendar pa pri pravilni presoji o sposobnosti, pridnosti, pridobljeni praksi, številu zaposlitvenih let posameznika itd. ne sme priti v plačah za isto delo do znatnih diferenc, če so sindikalna organizacija, delavski zaupniki in uprava podjetja vse te okolnosti, ki privedejo v poštev, pravilno ocenili in delavce ter nameščence v pripadajoče jim plače pravilno uvrstili.

Tajništva sindikalnih zvez, krajevne medstrokovne svete, podružnice in delavske zaupnike pozivamo, da vsak na svojem področju preiščejo in ugotove, če so delavci in nameščenci pravilno uvrščeni v pripadajoče plače, ki so po

Nadaljevanje in zaključek kongresa železniških in prometnih delavcev

Tekmovanje železničarjev

Tretji dan kongresa železniških in prometnih delavcev v Beogradu je podal poročilo o tekmovalju Ferdinand Erak, član centralne uprave.

»Mi železničarji moramo razumeti svoje tekmovalje kot enega najpomembnejših činiteljev v svojem življenju, je začel svoje poročilo Erak. »Zakaj, zdaj se čutimo svoji na svojem in vse, kar delamo, delamo za sebe, za svoje ljudstvo in svojo državo.«

Potem je Erak govoril o pomanjkljivosti dosedanjih tekmovalj ter navedel kot primer tako imenovano mariborsko tekmovalje, ki je imelo zelo dober program, toda ker je bila slaba organizacija in niso vnaprej prevzeli obveznosti, je tekmovalje doseglo slabše uspehe, kakor bi jih sicer moglo in zaradi slabe evidence so ostali neopaženi mnogi delavci, ki so v tem tekmovalju mnogo prispeli.

Ko je govoril o prvomajskem tekmovalju, je Erak dejal, da ima to tekmovalje, ki so ga železničarji začeli 25. febr. v svojem programu 3 glavne naloge: 1. uresničitev in prekositve načrta za l. 1946 v določenem delovnem času; 2. tekmovalje kdo bo delal več prostovoljnih delovnih ur in 3. organizacijska ureditev in kulturno prosvetno delo. Program obsega vse stroke železniške službe in dela na železnici.

Med tem tekmovaljem morajo prenehati vsa trenja med strojnimi, prometnimi in civilnimi osebami ter med posameznimi strokami službe na železnici, zakaj ta trenja so le v interesu sovražnikov delavskega razreda.

V razpravi, ki je sledila poročilu, so delegati navajali svoje dosedanje uspehe in opisovali težave. Pri večini edinic je največja ovira uspešne izvedbe tekmovalja birokratizem. Delavci ne morejo dobiti materiala, ki ga potrebujejo za delo, medtem, ko material leži neuporabljen v kakšnem skladišču. Ugotovljeno je, da upravno osebje v železniških upravah ne tekmuje, kljub navodilu ministrstva, naj v tekmovalju sodelujejo tudi vsi namočenci.

Tarifna politika, po kateri je inženir izenačen s polkvalificiranim delavcem, je nepravilna

Razprave se je udeležil tudi Djura Salaj, predsednik glavnega odbora enotnih strokovnih zvez delavcev in nameščencev Jugoslavije, ki se je dotaknil vseh treh na kongresu obravnavanih poročil. Najprej je govoril o pomembnih nalogah sedanjega prometa, železnice, gospodarstva, življenja, in navedel primer, kako bi ne smeli delati, primer, da so štirje vlaki, ki so bili istega dne odpisani s Sušaka, v Beograd prispeli šele v 4 različnih dneh v presledku 17 dni. Djura Salaj je naglasil, da sindikalna organizacija še niso spoznale velikanske politične vloge, ki jo morajo odigrati, in da ne posvečajo dovolj pozornosti politični in kulturni vzgoji železniških delavcev. Ugotovil je, da so se skoraj vsi govorniki pritoževali nad birokratizmom, da pa ni nihče omenil, kaj je storil, da bi se ta birokratizem iztrebil.

Glede delovne discipline je Djura Salaj dejal, da tudi same podružnice uprave dajejo vzpodbudo za kršenje delovne discipline, zakaj funkcionarji

opravljajo organizacijske posle in hodi jo na sejo med delovnim časom.

Potem se je ponovno dotaknil vprašanja, o katerem so govorili prejšnjega dneva, vprašanja strokovnjakov in opozoril na nepravilno razmerje večine železniških delavcev do inženjerjev in tehnikov. Razmerje do strokovnjakov se mora povsem spremeniti in napraviti je treba konec z dosedanjim tarifno politiko, po kateri je inženjer izenačen s polkvalificiranim delavcem. S strokovnjaki se je treba stalno posvetovati na proizvodnih posvetovanjih in na njih obravnavati pomanjkljivosti pri delu ter predloge, kako bi se te pomanjkljivosti odstranile.

»Da bi pa izpolnili svoje naloge, je nadaljeval govornik, moramo imeti organizacijo. Naša organizacija je narasla, naša zveza šteje okrog 100.000 članov, toda ni se nam posrežilo te organizacije utrditi in ne je mobilizirati za izpolnjevanje nalog.« Salaj je priznal, da je bila centralna uprava preobremenjena z delom, toda kritiziral je, da je vzdrževala zelo slabe stike s terenom in da zato ni mogla utrditi organizacije.

Ko je govoril o tekmovalju, je Djuro Salaj opozoril na eno nepravilnost pri izvedbi tekmovalja: to je preobremenitev ljudi z nadurnim delom. Zaradi izčrpanja pri prenapornem delu je začela storilnost delavcev nazadovati. To se je godilo pri vseh drugih tekmovaljih in to se dogaja tudi pri prvomajskem tekmovalju. »Uspehov tekmovalja ne bomo dosegli z izčrpanjem delavcev, ampak le z boljšo organizacijo dela, z odkrivanjem novih delovnih metod.«

Djuro Salaj je končal svoj govor: »Upam, da bo vaša zveza spoznala pomen tekmovalja in da bo odstranila vse pomanjkljivosti, ki so se pokazale med tekmovaljem, ter organizirala tekmovalje tako, da bo zagotovljen stalen porast storilnosti.«

V najkrajšem času bo rešeno vprašanje social. zavarovanja

Kongres je bil zaključen šele v torek. Zadnji dan je bilo na dnevnem redu poročilo člana centralne uprave Zivojina Andjelkovića o socialnem in gmojnem položaju železniških in transportnih delavcev ter o nalogah zveze.

Referent je kratko opisal socialne razmere železniških delavcev v bivši Jugoslaviji, ki so bili l. 1922 izločeni iz območja zakona o zavarovanju delavcev, nakar je prešel na sedanje razmere ter se pomudil zlasti na vprašanju zavarovanja. Dejstvo je, da doslej še ni urejena zavarovalna služba železničarjev in anovi podlagi, čeprav so prešli vsi drugi bolniški skladi, bratovske skladišne itd. v enotno socialno zavarovanje. Posledice tega trijo stari onemogli železničarji, ki jim ni priznana pravica do pokojnine, in ki jih je zdaj okrog 15.000. Kongres mora skleniti, da se vprašanje združljive zavarovanja prometnega osebja s splošnim socialnim zavarovanjem več ne odloga in da se nemudoma izvede do 1. maja.

Andjelković je obravnaval tudi vprašanje plač. V prometni službi pred vojno se je osebje delilo zaradi uvedbe številnih službenih naslovov na privilegirane in nepriviligirane. Centralna uprava je s sodelovanjem komisije prometnega ministrstva izdelala odlok o začasnem razporeditvi naslovov uslužben-

cev izvršnih železniških edinic. Odlok je bil uveljavljen 1. decembra lani in po njem so odpadli kot nepotrebni mnogi službeni naslovi. Čeprav ima odlok dosti vrzeli in pomanjkljivosti, je vendar velikanskega pomena za železničarje, za pravilno razporeditev kadrov, njihovo usposabljanje in napredovanje.

Nadalje je Andjelković govoril o oskrbi železniških delavcev. V praksi se je izkazalo, da morajo imeti železničarji zaradi naporega dela in posebnih življenjskih razmer posebno organizacijo oskrbe, to je svoje posebne zadrage. Uvedba enotnega sistema oskrbe železničarjev v vsej državi je ena prvih nalog, ki čakajo po kongresu sindikalne organizacije v tistih ljudskih republikah, kjer doslej še niso bile ustanovljene krajevne in glavne nakupne potrošne zadrage železniških in prometnih delavcev in nameščencev. Razen tega morajo preiti kolodvorske restavracije čimprej v last železničarskih zadrug.

Po poročilu se je razvila občirna razprava, ki je v njo posegel tudi Adam Katič, član glavnega odbora Enotnih strokovnih zvez delavcev in nameščencev. Sporočil je, da je ministristvo za delo ukrenilo vse za ureditev vprašanja socialnega zavarovanja železniških delavcev ter da bo v najkrajšem času izšel zakon, ki bo v okviru obstoječih možnosti rešil to vprašanje in zlasti vprašanje pokojnin železničarjev, ki so se ponesrečili pri delu, in vdov železničarjev. V zakonu bo določen tudi letni dopust za delavce, sindikalne organizacije bodo pa skrbele, da bodo delavci imeli počitniške domove. Končno je Adam Katič izrazil upanje, da bo pomnil ta kongres, na katerem so bila razjasnjena mnoga pomembna vprašanja, prelom v organizaciji železničarjev, da ne bo več vladala zaspanost kakor v zadnjih 20 letih, ko so bili železničarji izven razrednega delavskega gibanja in razrednih delavskih strokovnih organizacij. Katič je dejal, da je med železničarji občutno pomanjkanje strokovne sindikalne oseba prav zaradi tega in da ni razumevanja za mnoga vprašanja, ki jih mora reševati sindikalno gibanje. Toda ta kongres, konference železničarjev, medsebojna posvetovanja, bodo popravili, kar je zamujeno tako, da bodo posledje železničarji znali upravljati pomembno panogo gospodarstva, hkrati pa tudi reševati svoja življenjska vprašanja po načelih naše ljudske oblasti in sindikalnega gibanja.

Centralni upravi je bila podana razrešnica, nakar je bila izvoljena nova uprava in sprejeta resolucija, ki govori o glavnih nalogah železničarske organizacije.

Protest proti nasilju v Juljski Krajini

Kongres je v resoluciji protestiral v imenu 100.000 članov Zveze železniških in transportnih delavcev in nameščencev Jugoslavije proti fašističnemu in terorističnemu preganjanju našega ljudstva in antifašistov v Juljski Krajini in v Trstu; v resoluciji zahtevajo priključitev Istre, Trsta in Juljske Krajine k Federativni ljudski republiki Jugoslaviji in pridružitvejo se splošnemu protestu proti fašističnemu režimu v Španiji, z zahtevo po ukrepih za uničenje fašističnega režima v Španiji.

Na Črnem vrhu organizirajo lesno-produktivno zadrugo

V Črnem vrhu v idrijskem okraju organizirajo lesno produktivno zadrugo, ki bo v kratkem začela poslovati. Zadruga bo povezala večino obrtnikov, ki bodo s skupnimi močmi izdelovali poleg drobnih proizvodov tudi mizarske izdelke. Delovanje zadruga bo omogočilo močan razmah lesne produkcije, za katero je v teh krajih mnogo pogojev za razvoj. (Tanjug.)

S povečanimi napori bomo uspešno dokončali odkup semenskega krompirja

Kampanja za odkup semenskega krompirja bi morala biti zaključena 31. marca. Obvezali smo se, da bomo do takrat zbrali 1250 vagonov za bratske republike, 250 vagonov za pomoč najbolj zapuščenim in opustošenim krajem v Sloveniji in približno 150 vagonov za potrebe naše vojske. Poročila, ki so prišla iz vseh krajev, pa so pokazala, da svojih obveznosti do 31. marca nismo izpolnili in da so količine, ki so jih zbrale odkupne komisije, znatno nižje od najnujnejših potreb. Zbrali smo približno 1000 vagonov krompirja, ki ne zadostuje niti za skrajne potrebe za saditev v bratskih republikah, tudi če izključimo količine, ki jih potrebujejo domači kraji in naša vojska. Pri tem nikakor ne smemo ostati. Ravnali bi brezvestno in obenem zelo kratkovidno, če bi pustili vnevar neuspeh odkupne kampanje in tako ogrozili letošnjo letino krompirja. Ministrstvo za trgovino in preskrbo LRS je zaradi izredne važnosti tega vprašanja in težkih posledic, ki bi nastale, če bi ostali pri dosedaj zbranih količinah, sklenilo izrabiti tudi zadnje dni, ki so še preostali pred saditvijo krompirja, in podaljšati odkupno kampanjo za bratske republike do 10. aprila, za domače semenske potrebe pa vse do konca aprila. Ti dnevi so torej še preostali, da nadoknadimo manjkajoče količine, v teh dnevih lahko s povečano delavnostjo pri odkupovanju in z večjim razumevanjem preprečimo težave, ki bi nastale, če ne bi popravili neuspeha odkupne kampanje, ti dnevi bodo pokazali, koliko nam je do izboljšanja življenjskih pogojev delovnega ljudstva naše domovine, z napori v teh zadnjih dneh, bomo lahko opravili zaupanje, ki ga imajo v nas bratske republike.

Velikokrat smo že naštevali napake in lepe zglede, ki smo jih srečevali pri odkupovanju semenskega krompirja. Ob vsaki priliki se je ponavljalo, da so žrtvovali največ oni, za katere je vsak kilogram krompirja že težka odpoved, da so relativno odstopili največ najbolj pasivni in v osvobodilni borbi najbolj prizadeti kraji in da so na drugi strani največ nerazumevanja pokazali najpremožnejši, da so najrodovitejši kraji zadnji po svoji pripravljenosti in dobri volji do sodelovanja v skupnih naporih naših kmetov in delavcev. Vasi Golo in Škrlje v okraju Ljubljana-okolica sta med onimi kraji, kjer so med vso osvobodilno borbo divjali najhujši boji in kjer se ljudje niso nikoli ustrašili žrtev, če so vedeli, da gre za bodočnost delovnega ljudstva. Odkupna komisija je upoštevala škodo in žrtev, ki so jih utrpeli ljudje na Golem in v Škrljah, zato jim ni predpisala odjaje krompirja. Pa so se vaščani kljub temu sestali in prostovoljno zbrali 12.000 kilogramov krompirja. Tudi v Rakitini je opustošenje precejšnje, vendar so zbrali 2000 kg krompirja nad predpise, poleg tega pa imajo zbrane še 4000 kg krompirja za zamenjavo s koruzo. V Zaplani so zbrali enkrat več kot je bilo dolo-

čeno. Namesto 7000 kg so nabrali 15.000 kilogramov. Tudi posamezniki večkrat kažejo, kako globoko so razumeli izreden pomen odkupne kampanje s svojimi dejanji, ki jih je treba postaviti za zgled. Kmet Založnik Janez iz Praporč pri Zalogu ima trinajstletansko družino, pridelal pa je 1000 kg krompirja, kar je seveda za tako številno družino komaj zadosti. Založnik je kljub temu sam prinesel 50 kg krompirja in dejal, da mora tudi on nekaj prispevati, ker ve, da je na odkupljeni krompir navezanih mnogo revnejših kot je sam. V Vnanjih Goricah je neka stara žena, ki se preživlja samo z živili, sprejetim na živilske nakaznice, na vsak način hotela oddati odkupni komisiji 10 kg in 5 kg fižola, češ da ne gre, da ne bi pomagali najpotrebnejšim, pri nas da ni nobene sile in da bi se brez težave lahko malo omejili v svojih potrebah.

Ob teh vzgledih nesebičnosti in pravilnega odnosa do skupnih naporov ljudstva in oblasti še bolj izstopajo primeri, ko nekateri kraji in posamezniki s svojim ravnanjem zaslužijo, da se jih razkrije pred vsem ljudstvom. Tako je n. pr. odbornik Krajevnega odbora St. Jošt nad Vrhniko, premožen kmet, vztrajal na tem, naj oddajo krompir samo revni kmetje, ki dobijo od države živilske nakaznice. To brezvestno zahtevo je podkrepil z izjavo, naj le dajo državi revnejši, saj so od nje dobili živilske nakaznice, premožnejši pa, ki tega niso prejeli, niso dolžni oddati ničesar. Jasno je, da je odkup krompirja že v naprej obsojen na neuspeh, če ne bodo odkupne komisije s pomočjo množičnih organizacij in ljudstva z odločnimi ukrepi onemogočile slične brezvestneže. Potem se ne bodo ponavljali primeri, kot se je zgodil v Pirničah, kjer so revnejšim kmetom predpisali toliko, da so morali oddati celo od svojega semenskega krompirja, na drugi strani pa niso premožnejšim, ki so imeli precejšnje zaloge, določili ničesar. V Skaručni so n. pr. nekemu premožnemu kmetu predpisali za oddajo 520 kg krompirja, ko pa je prišla odkupna komisija, se je izkazalo, da lahko odstopi 4000 kg.

Do konca odkupne kampanje nam je preostalo še nekaj dni. Določeni kontingenti so minimalni in jih ni mogoče niti najmanj znižati brez večje škode, ki bi jo to znižanje povzročilo letošnji letini. Krompir moramo zbrati za vsako ceno. V zadnji fazi odkupovanja bo k večjim uspehom mnogo pripomogla koruza za zamenjavo. Še vedno pa je končni uspeh odkupne kampanje v največji meri odvisen od našega dela, od priletnosti vsakega posameznika k sodelovanju. Kjer je sodelovanje odkupnih komisij in množičnih organizacij najtesnejše, tam so uspehi najboljši. V vasi Log, kjer se je odkupna komisija dogovorila z množičnimi organizacijami in se skupno z njimi lotila zbiranja, so namesto predpisanih 11.000 kg zbrali 29.000 kg.

Gradnja velikega mostu pri Jablanici

Skupina državnega gradbenega podjetja za Bosno in Hercegovino je v teku zimskih mesecev brez odmora gradila nov most preko kanjona reke Doljanke. Novi most pri Jablanici gradijo 40 m višje od današnjega mostu. Most gradijo iz železobetona z enim lokom, podobno kakor je bil pred kratkim zgrajen novi železniški most na Doljanki. Njegova razpetina meri 57 m in dolžina preko 80 m. Za izgradnjo brodom in za betoniranje mostu so porabili okrog 700 kub. metrov gradbenega lesa, za betonska dela pa bodo porabili skupaj 50 vagonov cementsa, 25 kub. gramozna, 50.000 kg železa in 20.000 kg bitumena. Z betoniranjem oprnikov in oboka so že končali. Betonirali morajo še zidove in dovozno cesto. Z mostnimi deli bodo končali meseca maja. Razen tega mostu gradijo še dovozno cesto z obeh strani reke Doljanke do stare ceste. Novi most in dovozna cesta bosta tlakovana z jablaniškim granitom.

Delavci gozdarsko industrijskega podjetja na Mateševu so zvišali proizvodnjo za več kot 100%

Gozdarsko-industrijsko podjetje na Mateševu je bilo obnovljeno po velikih naporih delavcev, tako da je sedaj eno naših najbolj naprednih gozdarskih podjetij. V okviru prvomajskega tekmovalja so se delavci tega podjetja obvezali, da bodo podvojili proizvodnjo in povečali delo na kulturno-prosvetnem področju. Že prve dni tekmovalja so se pokazali vidni uspehi. Norma proizvodnje je bila prekoračena za več kot 100%.

V valandovskem okraju bodo zasejali z bombažem 8000 dekarjev

V valandovskem okraju se je pričela pomladanska setev. Okrajni ljudski odbor je razdelil med poljedelce 10.000 kg ovsa, 10.000 kg ječmena, sončnice in ostalega semena pomladanskih kultur. V najkrajšem času bo razdeljeno 20.000 kg bombažnega semena, tako da bo v teku tega poletja v valandovskem okraju zasejano z bombažem 8000 dekarov. Prav tako važna panoga poljedelstva v valandovskem okraju je gojitev sviloprejk. Valandovski okraj ima na razpolago preko 200.000 murvih dreves. Sviloprejka daje okoli 140.000 kg surove svile. Navito svilo bodo pošiljali univerzalni zadrugi v Djevdjeliji, ki jo bo po izvršenem klasiranju in sušenju pošiljala v predelavo drugim ljudskim republikam. Važna panoga je tudi tobak. Ljudske oblasti bodo dale proizvajalcem okoli 15 milijonov sadik. Do sedaj so prijaviteli in vpisali preko 12 milijonov sadik.

UNRRA pošilja žveplo za naše vinograde

V šibeniško pristanišče je prispel UNRRA-in parnik »Sape«, ki je pripeljal 1107 ton drobnega žvepela, ki ga je jugoslovanska misija UNRRA-e preskrbela za Jugoslavijo. Ta pošiljka znaša polovico vsega žvepela, ki ga bo prejela Jugoslavija. Misija UNRRA-e za Dalmacijo, kateri načeluje Pavel Inger, si je veliko prizadevala, da bi žveplo bilo pravočasno na razpolago našim oblastem. Le tako bo mogoče pričeti reševati tište vinograde, ki so za časa okupacije bili uničeni. Poleg žvepela je ta ladja pripeljala 2154 ton živilske krme ter konzervirano meso in mleko. V pristanišče Kaštel je priplul parnik »Josef Smelinge«, ki je pripeljal 5796 ton pšenice. (Tanjug.)

Zadnji sedež štaba »gorskega carja«

Draž: Kaj mi pomaga, če me Randolph & Comp. kuje v zvezde, ko me je pa OZNA vkovala — v verige.

Veliki napori za obnovo mostov

Med vojno je bilo v Sloveniji porušeni mnogo cestnih mostov preko Drave, Mure, Save, Krke, Kolpe in še večje število mostov preko številnih rečic in potokov. Ljudske oblasti so že leta 1945 organizirale hitro vzpostavitev začasnih mostov na vseh zveznih in federalnih cestah, tako da je bil cestni promet v najkrajšem času obnovljen. Ker ni bilo dovolj potrebnega materiala za trajne mostove, katerih zgraditev zahteva mnogo študija in podrobnega dela za načrte, so bili zgrajeni začasni leseni mostovi v dolžini preko 100 metrov: 120 m dolg most čez Dravo v Veržetu, 136 m dolg most čez Muro v Murskem Središču, 145 m dolg most čez Dravo pri Bezeli in 155-metrski most čez Dravo v Ptujju. Ti mostovi, ki so po pet in pol metra široki, bodo vzdržali pet do deset let. Med tem časom pa se bodo napravili načrti za zgraditev trajnih in trpežnih objektov, 99-metrski most čez Savo v Savi, ki je bil med vojno porušen, je ponovno zgrajen na starih opornikih. Srednji del železnega mostu v Metliki je bil uničen. Ta most je sedaj v gradnji. Njegov srednji del v dolžini 33 m bodo začasno obnovili z lesom.

V delu so trije stalni mostovi: 70-metrski most čez Soro v Medvodah, za katerega je napravil načrt pok. univerzi-

tetni profesor dr. ing. Kasal in pri katerem je sodelovalo vse prebivalstvo, je prvi stalni most, ki je zgrajen po osvoboditvi. Most bo predan prometu že meseca aprila. Most čez Savo v Kranju se gradi na starih opornikih. Lahka ločna železobetonska konstrukcija s štirimi razpetinami po 33 m se bo arhitektonsko pravilno vključila v krasno sliko kraja. Most v Kranju bo s stranskima hodnikoma za pešce širok 14,5 m, kar bo ustrezalo velikemu voznemu parku in prometu za pešce v industrijskem središču. Tudi železobetonski most čez Muro v Petanjcih bo zgrajen na starih delno porušeni opornikih. Veliki napori delavcev, ki so dvigali železobetone iz deročje reke, so omogočili, da se bo staro železje uporabilo pri novem mostu. Tako se bo betonsko železje, ki je bilo namenjeno za Petanjce, lahko uporabilo pri gradnji drugih objektov. Načrte za mostova v Kranju in Petanjcih je izdelal Projektivni zavod pri ministristvu za gradnje v Ljubljani. Projektivni zavod ima v delu še načrte za mostove čez Savinjo v St. Petru, Letušu in Nazarijih, most čez Trnovo v Središču ob Dravi in za mostove čez Boljsko pri Kaplji, Grajski vasi in Ločici. Predvideno je, da bodo te mostove zgradili še to leto.

Proizvodnja tobaka v Istri

Proizvodnja tobaka v Istri je novejšega datuma. S poskusnimi saditvami so pričeli leta 1922, v nekoliko večjih količinah pa leta 1923. Istrsko področje ima veliko odličnih mest, primernih za sajenje tobaka. Zlasti področje v trikotju Pulj, Poreč in Pazin nudi velike ugodnosti. Zemljepisni položaj, podnebje in sestava zemlje omogočajo, da se proizvodnja tobaka v Istri razvije do visoke stopnje. Ako primerjamo Istro s tobaknimi področji Hercegovine in Dalmacije, bomo videli, da je Istra v mnogo boljsem položaju, ker razpolaga s sorazmerno znatno večjimi površinami obdelovalnega zemljišča. V Istri je mogoče saditi tobak na večjih parcelah, kar je izredno važen činitelj glede poenotenja tobaka. V Istri je običajen pojav, da se na eni parceli sadi 30.000 do 50.000 stebel, medtem ko je v Hercegovini in Dalmaciji redkej pojav, če

imamo 15.000 stebel na eni parceli. Kar se tiče kakovosti lahko Istra nudi prav tako dobre kakovosti kakor jih daje Hercegovina. Kmalu po osvoboditvi Istre je monopolski inspektorat vojaške uprave na Reki pregledal in proučil zemljišča, ki bi prišla v poštev za kulturo tobaka. Izdelan je bil načrt, kako bi se povečala in izboljšala proizvodnja. Do sedaj je bilo ustanovljenih že več tobakno-proizvajalnih zadrug. Zadrugniki so obnovili zapuščene in začeli obdelovati nove nasade. Po pravilniku za sajenje in odkup tobaka se predvidevajo posebne nagrade za sadilce tobaka. Namen teh nagrad je, da se sadiči tobaka zainteresirajo za to kmetijsko panogo, ki ima vse naravne pogoje, da se čim bolje razvije, kakor tudi da se poleg redne odkupne cene nagradi trud sadilca s pravično nagrado.

DEKLARACIJA NOVE VLADE KIMONA GEORGIJEVA

Glavna naloga nove vlade je uresničitev programa Domovinske fronte in utrjevanje mednarodnih vezi

Sofija, 5. apr. Dopisnik Tanjuga poroča: Dne 3. t. m. je ministrski predsednik Kimon Georgijev prečital pred Narodnim sobranjem naslednjo deklaracijo nove domovinsko-frontovske vlade:

Gospodje narodni predstavniki! Vlada, ki se danes predstavlja parlamentu, je bila sestavljena z vašo neposredno in veliko pomočjo. To je popolnoma v skladu z novo demokratično in parlamentarno upravo, ki jo je uvedla Domovinska fronta v naši deželi. Smatramo, da je naša prva dolžnost, da stopimo v naši deželi pred vas, ljudske izvoljence, in da vam na kratko razložimo glavne smerice delovanja, ki ga namerava vlada izvajati z vašo pomočjo in odobrenjem, v skladu z odgovorom na prestoni govor, ki ga je izglasovalo Narodno sobranje.

V zunanji politiki bo nova vlada utrjevala tradicionalne vezi s Sovjetsko zvezo in Jugoslavijo

Gospodje narodni predstavniki! Mišlim, da ni potrebno poudarjati, da se bo nadaljevala zunanja politika, ki jo je doslej vodila Bolgarija, brez kakršne koli spremembe, ker ta zunanja politika po splošnem priznanju popolnoma ustrepa tako občutkom in težnjam bolgarskega naroda, kakor tudi njegovim končnim narodnim interesom. To je politika prijateljstva s vsemi svobodoljubnimi in demokratičnimi narodi. To je predvsem politika največjega prijateljstva in bratstva z Veliko Sovjetsko zvezo — našo dvakratno osvoboditeljico, do katere goji naš narod neomejeno ljubezen in hvaležnost. To je politika prijateljstva do velikih zapadnih držav — Združenih ameriških držav in Velike Britanije, do narodov, do katerih smo vedno gojili globoko spoštovanje. To je politika bratstva, enotnosti in tesnega sodelovanja tudi z ostalimi slovanskimi deželami, v prvi vrsti z našo šosedo Federativno ljudsko republiko Jugoslavijo, s katero bomo vedno bolj razvijali naše zблиžanje v interesu obeh dežel, in sodelovanja med balkanskimi narodi ter prav tako tudi s Češkoslovaško in Poljsko.

Vložili bomo vse svoje sile, da bomo čim bolj pomagali utrjevati vzpostavljene prijateljske odnose s Francijo, ker smo gojili do francoskega naroda vedno najboljša čustva. Še nadalje bomo utrjevali naše prijateljske odnose z novo de-

V notranji politiki bo vlada utrdila demokratični red in okrepila zakonitost

Gospodje narodni predstavniki! V notranji politiki bo nova vlada poskušala utrditi vzpostavljeni demokratični red in zakonitost. Ona je dolžna izjaviti, da ne bo smela nihče kršiti zakona, niti motiti družabnega miru iz kakršnih koli razlogov. Zloraba državljanjskih svobod in pravic se bo prav tako kaznovala kot zloraba oblasti.

Vlada ne bo izločevala popustljivih ukrepov napram obtoženim in obsojenim osebam, toda deležni jih bodo lahko samo tisti, ki so to zaslužili s svojim obnašanjem in v kolikor ti ukrepi ne bi bili škodljivi za družbeni mir in varnost.

V zvezi s popolno demokratizacijo vseh družbenih in državnih ustanov namerava vlada predložiti zakon o vsakih in mestnih občinah, katerega odobritev nam bo omogočila tudi občinske volitve.

Kot je znano, mnoge spremembe, ki smo jih izvršili, in jih bomo izvršili v svojo popolno demokratizacijo državnih uprave in izvedbe domovinsko-frontovskega programa, ne odgovarjajo kakim starim oblikam ali odredbam Trnovske ustave. Glejte, kakaj je potrebno sklicati veliko Narodno sobranje, ki bo pregledalo ustavo, izvršilo odgovarjajoče spremembe in obratno računalo z monarhistično ureditvijo!

Keitel si na vse načine prizadeva, da bi zanihal odgovornost za zločine hitlerjevske vojske

Nürnberg, 5. aprila. Tass poroča: Prva polovica jutranjega zasedanja sodišča je bila tajna.

Ko je sodišče prešlo k javni seji, je ponudilo odvetniku Nehlteju, ki zagovarja obtožena Keitela, da nastopi v zadevi svojega varovanca.

Keitel se s svojimi izpovedi na vse kripnje prizadeva, da bi se izognil odgovornosti za krvave zločine hitlerjevske razbojniške vojske.

Na prošnjo odvetnika Nehlteja je obtoženi Keitel na kratko pripovedoval o svoji vojaški karieri.

V nemško vojsko sem vstopil leta 1901 kot kandidat za oficirsko mesto, je rekel Keitel, »v pričetu prve svetovne vojne sem napredoval za oficirja in bil za polkovnega adjutanta. Od leta 1915 sem zavzemal razne položaje v generalnem štabu. Pozneje sem prostovoljno vstopil v Reichswehr. Leta 1935 sem bil načelnik štaba pri ministru za vojsko. Februarja 1938 sem bil popolnoma »nepričakovano« imenovan za načelnika führungvege štaba. Naslov generala pchote sem dobil dne 1. oktobra 1939, medtem ko sem bil po pohodu na Zapad povišan v feldmarsala.«

Na vprašanje odvetnika Nehlteja, ali je bil Keitel član hitlerjevske stranke, je odgovoril nikalno, ter izjavil, da mu je Hitler izročil zlat znak naci-

Program Domovinske fronte

Gospodje narodni predstavniki! Naš program temelji na načelih in idejah Domovinske fronte in predvsem ne pozablja zgodovinskega dejanja 9. septembra, ki je odprl svetlo obzorje za Bolgarijo in bolgarski narod. Glede na to bo naša glavna naloga, da nadaljujemo in okrepimo izvajanje programa Domovinske fronte, da bi čim bolj zadostili potrebam, željam in pritakovanjem našega naroda. V tem pogledu nikakor ne podcenjujemo velikih težav, ki jih bomo morali prebroditi in ki so več ali manj splošen pojav v vseh deželah v sedanjih povojni dobi. Te težave so toliko večje, ker so bivši fašistični voditelji spremeniili Bolgarijo v satelita hitlerjevske Nemčije, kakor tudi zaradi velike lanske letošne suše, ki je izredno poslabšala prehrano prebivalstva in živine. Toda mi smo trdno prepričani, da bo nova vlada z vašo pomočjo in rodoljubnimi naporji vsega bolgarskega naroda prebrodila vse težave in izvršila važne in odgovorne naloge, ki stoje pred njo.

Napori Domovinske fronte, da se izpolnijo moskovski sklepi

Ko govorimo o naši zunanji politiki, moramo tu poudariti, da je pred nami posebno važna naloga — da sklenemo mirovno pogodbo. Vlada bo pravočasno storila vse, kar je od nje odvisno, da bo najbolje zaščitila interese dežele. V tem pogledu računa na soglasno pomoč vsega bolgarskega naroda in upa, da bo do vlade treh velikih demokratič pravilno ocenile napore in žrtve in da bodo spoštovala zakonite interese našega naroda.

Vi veste, da je Domovinska fronta dvakrat iskreno poskušala izpolniti moskovski sklep zunanjih ministrov treh velikih sil v pogledu Bolgarije. Toda, ker so opozicijske skupine pokazale nespravljivost, ki je ni mogoče z ničemer opravičiti in poskušale izkoristiti položaj za svoje egoistične cilje, s čimer so poslabšale mednarodni položaj Bolgarije, ta sklep na žalost ni bil izvršen. Upamo, da bodo ti napori Domovinske fronte pravilno ocenjeni.

Gospodarska obnova dežele

Gospodje narodni predstavniki! Vlada bo posvetila posebno pozornost in pomembnost gospodarskim problemom in ne bo opustila nobenega ukrepa, ki bi mogel pomagati gospodarski obnovi in razvoju dežele.

Preustroj gospodarskih ustanov, ki je bil izvršen nedavno z izdajo zakona in ustanovitvijo dveh novih ministrstev, bo vsestransko uporabljen v to svrhu. Prav tako bomo podvezeli odgovarjajoče ukrepe, da bi staveli v službo narodnega gospodarstva državni, zadržni in privatni gospodarski sektor, ki morajo harmonično sodelovati med seboj za doseg splošnega življenjskega cilja — blagostanja bolgarskega naroda.

Vsi poštene in zavedni gospodarski delavci bodo imeli široko možnost ustvarjalnega dela, a grabežljivost in sabotažo bomo preganjali in neusmiljeno kaznovali.

V tem pogledu se bo vlada posluževala konstruktivne gospodarske politike, ki je bila začrtana nedavno tu v parlamentu v diskusiji o državnem

budžetu, in smatra za eno od svojih najosnovnejših in najnujnejših nalog, da stori vse, kar je mogoče za praktično izvajanje te politike, ki se nanaša na naše kmečko gospodarstvo, našo narodno industrijo, obrtništvo, transport, elektrifikacijo, vode, rudnike itd. V to svrhu bo predložila vlada Narodnemu sobranju vrsto zakonskih projektov.

Prepričani smo, da bo delo in navedenje vsega bolgarskega naroda olajšalo naše napore za gospodarsko in finančno stabilizacijo.

Z iskrenim zadovoljstvom moramo poudariti dejstvo, da bodo pogajanja s sovjetsko vlado o novi trgovinski pogodbi, ki se bližajo koncu, zaključeni z rezultati, ki bodo znatno zboljšali gospodarski in finančni položaj.

Prav tako pričakujemo, da se bodo v najkrajšem času razvili in poživili naši trgovinski odnosi s Češkoslovaško in Poljsko, za katere obstoja najboljše medsebojno razpoloženje.

Nadaljevali bomo z naporji za normaliziranje gospodarskih odnosov z drugimi deželami.

Finančni program vlade

Vlada smatra za svojo zelo važno nalogo, da ohrani stabilnost državnega denarja in čim bolj utrjuje naše finančno gospodarstvo, kakor tudi najdoslednejše izkorišča kreditni sistem za gospodarsko izgradnjo.

Vlada smatra tudi za potrebno, da se doseže čim pravičnejša razdelitev davčnega bremena.

Obenem bomo napeli vse svoje sile, da bi čim bolj zadovoljili v sedanjih izjemno težkih prilikah najnujnejše in najosnovnejše potrebe prebivalstva v pogledu prehrane, obleke in kurjave. V vseh panogah kot so — socialna politika, zaščita dela, narodno zdravje, narodna prosveta in kultura, narodna obramba itd., se bo vlada posluževala programa Domovinske fronte, v katerem je najpravičnejše zapopadeno vse, kar dežela pričakuje.

Gospodje narodni predstavniki! — Vlada bo v splošnem nadaljevala politiko predhodne vlade s še večjo vztrajnostjo, poletom in energijo, da bi čim bolj zadovoljila narodne potrebe in interese. Naša pot je jasno začrtana — to je pot Domovinske fronte.

Naša temeljna politična linija je določena in trdna — to je linija, ki je začrtana v programih in praktičnih dejanjih Domovinske fronte. Toda Domovinska fronta ni za naše pojmovanje samo simbol narodne enotnosti, temveč tudi realno ustvarjanje te enotnosti, v kateri se zbirajo vse napredne in rodoljubne sile dežele za zvesto službo v novi demokratični Bolgariji. Ona je tudi najmočnejše in najnujnejše jamstvo za uresničenje velikega dela 9. septembra.

Glejte, zato smatra vlada, ki se vam danes predstavlja, za neobhodno potrebno, da izjavi, da bo pri izvrševanju svojih težkih in odgovornih nalog računala na enotnost ljudskih množic, ki je uresničena v Domovinski fronti, in na aktivnost njenih komitejev. Ona bo računala z zdravro zvezo domovinsko-frontovskih strank ter na njihovo iskreno in bratsko sodelovanje.

Toda nam je predvsem neobhodno potrebna vaša podpora in vaše zaupanje.

Potrudili smo se, da vam v tej deklaraciji čisto na kratko orišemo osnovne linije našega dela. Vlada se zaveda ogromne težje, ki pada nanjo v današnjih za deželo težkih trenutkih, in jasno pojmuje zgodovinsko odgovornost, ki jo prevzema nase, ko pričena s svojim delom. Ona je prepričana, da bo z zaupanjem in podporo narodnih predstavnikov lahko izpolnila svojo dolžnost do domovine.

Naj živi svobodna, neodvisna, demokratična in močna Bolgarija! Naj živi bolgarski narod! Naj žive ljudski izvoljenci!

Ameriški veleposlanik Smith izročil Šverniku akreditivna pisma

Moskva, 5. aprila. Tass poroča: Predsednik Predstva Vrhovnega sovjeta ZSSR Šverniki je sprejel dne 5. aprila v Kremlju izrednega in polnoobnega veleposlanika Združenih ameriških držav gospoda Walterja Smitha, ki je izročil svoja akreditivna pisma.

Izročitvi akreditivnih pisem »pristopovali: namestnik zunanjega ministra Sovjetske zveze Višinski, tajnik Predsedstva Vrhovnega sovjeta ZSSR Gorkina, šef protokolnega oddelka ministrstva za zunanje zadeve ZSSR Molockov in drugi.

Rodopsko področje je naseljeno samo z Bolgari

Sofija, 5. aprila. (Tanjug). Bolgar. brzojavna agencija poroča: »Otečestveni front« prinaša članek, v katerem komentira teritorialne zahteve nekaterih grških krogov glede Rodopskega področja.

V članku je rečeno, da je naseljeno omenjeno področje samo z Bolgari, od katerih je del muslimanske vere in jih nazivajo Pomake. List pravi nadalje, da se v grških enciklopedijah Elefteredakisa in Pirsosa in britanski enciklopediji omenja in priznava, da so Pomaki bolgarske narodnosti.

Prijateljstvo med slovanskimi narodi nima nič skupnega s panslavizmom

»Propagandist« o zgodovinski usodi slovanskih narodov

Moskva, 5. aprila. Dopisnik Tanjuga poroča:

»Propagandist« prinaša članek prof. Piseta o vlogi ruskega naroda in zgodovinski usodi slovanskih narodov. Prof. Piseta pravi v svojem članku med drugim:

Slovanski narodi, ki jih je osvobodila Rdeča armada izpod nemško-fašističnega jarma, so si izbrali svoje demokratične vlade. Sovjetska zveza je sklenila pogodbe o prijateljstvu, vzajemni pomoči in povojnem sodelovanju s Češkoslovaško, Poljsko in Jugoslavijo. Pomen teh pogodb je ogromen. One so poročstvo varnosti, razvoja in procvita slovanskih narodov. Pri tem sodelovanju bo vsak slovanski narod obdržal svojo suverenost.

Churchill je v svojem govoru v Združenih državah Amerike označil prijateljstvo, ki je bilo sklenjeno med ZSSR in drugimi slovanskimi narodi, kot »ekspanzivne tendence« Sovjetske zveze, ki nimajo mej. Tovarš Stalin je rekel v razgovoru z dopisnikom »Pravde«, da kletva Churchill na grob način in brez-

obzirno tako Mosko kakor tudi države, ki mejijo na ZSSR.

Vsemu svetu je znano, da prijateljstvo med slovanskimi narodi nima nič skupnega z reakcionarnim panslavizmom. Že v razgovoru z delegacijo meščanov Varšave je podčrtal v mesecu novembru leta 1944. tovarš Stalin, da zveza slovanskih narodov ne pomeni carškega velikodržiavnega panslavizma — pač pa je to zveza enakopravnih slovanskih držav. Sovjetska zveza je le čuvar take zveze.

Sovjetska zveza, ki je zvesta načelu pravic narodov do samoodločbe, je ustvarila nove pogoje za življenje slovanskih narodov in bo sveto čuvala tako svojo neodvisnost, kakor tudi svobodo in neodvisnost bratskih slovanskih narodov. Slovanski narodi bodo lahko ob vzajemnem sodelovanju z velikim ruskim narodom čim prej izlečili rane, ki so jim jih zadali podli fašisti. Slovanski narodi bodo vedno polni zahvalnosti osvoboditelju in prijatelju slovanskih narodov — velikemu Stalinu.

ZASEDANJE VARNOSTNEGA SVETA

Besedilo pisma sovjetskega veleposlanika Gromika Varnostnemu svetu v zvezi z evakuacijo sovjetskih čet iz Irana

New York, 5. aprila. Tass poroča: Dne 5. t. m. je bila seja Varnostnega sveta organizacije Združenih narodov.

Predsednik Varnostnega sveta Koo Taj Či je otvoril zasedanje in prečital pismo glavnega tajnika Trugve Liea, v katerem je Trugve Lie navedel besedilo pisma, s katerimi se je 29. marca obrnil na Gromika in iranskega ambasadorja Husein Alija. V pisemih je zahteval pojasnila glede sedanjega stanja iranskega vprašanja.

Nato je bil objavljen odgovor Gromikova, poslan Trugve Liu.

Pismo Gromika se glasi: V odgovor na vaše pismo z dne 29. marca, v katerem prosite po nalogu predsednika Varnostnega sveta za pojasnilo o stanju pogajanj med Sovjetsko zvezo in iransko vlado in posebno, ali je evakuacija sovjetskih čet iz Iran pogoj sporazuma, ki se sklepa med obema vladama glede drugih vprašanj, imam čast v imenu svoje vlade sporočiti naslednje:

Ta pogajanja so že dovedla do spo-

razuma glede evakuacije sovjetskih čet iz Irana. Ta evakuacija se je obnovila 24. marca in bo končana v roku enega meseca in pol, o čemer sem uradno obvestil Varnostni svet na seji 26. marca. Na ta način je vprašanje evakuacije sovjetskih čet, ki ga je postavila iranska vlada 18. marca Varnostnemu svetu, rešeno s sporazumom med sovjetsko in iransko vlado.

Druga vprašanja nimajo zveze z vprašanjem evakuacije sovjetskih čet. Kakor je znano, se je vprašanje o koncesiji nafte ali o mešani delniški družbi pojavilo že 1944. leta in nima zveze z vprašanjem o evakuaciji sovjetskih čet.

3. aprila 1946. S spoštovanjem Veleposlanik Andrej Gromiko.

Nato je Koo Taj Či prečital odgovor iranskega veleposlanika z dne 2. aprila.

Varnostni svet je sklenil odložiti zasedanje do 4. aprila, da bi imeli člani Sveta možnost proučiti vsebino prejetih pisem.

Kljub terorju grške policije

se je grški narod odzval pozivu EAM-a in bojkotiral volitve

Pariz, 5. aprila. Dopisnik Tanjuga poroča: »Humanité« je objavil članek Marcela Cachina z naslovom: »Grčija se je kljub terorju odzvala pozivu EAM-a.« V članku je med drugim rečeno:

»Kljub nasprotovanju grškega naroda je britanska vlada sklenila, da se morajo volitve izvesti 31. marca. Glasovanje je bilo izvedeno v znaku terorja. Volitve so se izvedle s pomočjo potrjenih spisov, glasovalo je na stošočih fantomov in mrtvih. Grki vseh demokratičnih skupin in člani grškega odporiškega gibanja, ki zaslužijo priznanje za svojo hrabrost, so bojkotirali volitve. V prvih brzojavkah, ki so pripisale sem, so si nekateri celo upali trditi, da so bile volitve popolnoma pravilne in da je majhno število onih, ki so se vzdržali glasovanja. To so delali z namenom, da bi se lahko volitve potvrdile!«

Vsako uro, ki je minila, so bile agencije primorane, da priznajo, da so bila gesla demokratičnega EAM-a sprejeta in da se več kot 70% volivcev ni udeležilo volitev v večjih mestih. Ze sedaj lahko trdimo, da je grški narod ostro protestiral proti strašni volivni kampanji, ki jo je povzročilo tuje vmešavanje.

Se enkrat poudarjamo, da je v Grčiji kot zavezniki deželi Velike Britanije, sedaj 80.000 britanskih vojakov. Pravijo, da so tam zaradi vzdrževanja reda! Poleg tega sta policija in orožništvo sestavljena samo iz monarhistov, ki so jih postavili hitlerjevci in Italijani v prokleti dobi okupacije! Oborožene fašistične tolpe terorizirajo skupno s temi uradnimi organi deželo.

Kakšno vlogo je imela francoska polvojaška in polcivilna misija, katero je poslalo ministrstvo za zunanje zadeve v Grčijo in ki naj bi »kontrolirala« te volitve? Merodajni predstavniki EAM-a so nam rekli, da sploh niso mogli priti v stik s temi »kontrolorji«. Kakor poroča Quai d'Orsay, so kontrolorji odklonili, da bi dali svoje mišljenje. Čakali bodo še deset dni, preden bodo izrekli svoje mišljenje. Toda francoski narod je že izrekel svojo strogo sodbo o 31. marcu. Francoski narod ve, da ima lahko vsak dan najresnejše posledice za mir v Grčiji in tudi za mir na Balkanu.

Uradni dokazi o nepravilni izvedbi volitev v Grčiji

Atene, 5. aprila. United Press objavlja poročilo svojega dopisnika iz Aten, v katerem je rečeno, da je isti zvedel, da je prejelo grško ministrstvo za notranje zadeve številne brzojavke od prefektov raznih pokrajin, v katerih je rečeno, da je ogromni odstotek vpisanih volivcev že mrtev, ali pa je izgubil pravico do glasovanja.

V neki brzojavki je rečeno, da je treba izbrisati iz volivnih spisov

85 odstotkov vpisanih volivcev, v drugi pa je rečeno, da je od 450 upravičencev glasoval samo eden. V nekem poročilu je rečeno, da je vpisanih v volivne spiske tudi 20 oseb, ki so se že pred 15 leti izselile v Ameriko.

Prefekt jonskega otoka Leukas je javil v svojem poročilu, da vsebujejo volivni spiski prvega volišča v njegovi oblasti 707 oseb in da je od teh 607 že prej pomrlo ali pa zapustilo ta otok. Nadalje je sporočil, da je glasovala v mestu Englovi od 450 upravičencev samo ena oseba.

Prefekt Kikladskih otokov v Egejskem morju je izjavil v svoji brzojavki, da je od 3492 vpisanih volivcev že prej 670 umrlo, zapustilo otok, ali pa izgubilo pravico do glasovanja.

V neki brzojavki je bilo sporočeno, da je v vasi Plateje, ki leži 450 km severno od Aten, od 251 vpisanih volivcev 117 že umrlih, drugih 15 pa se je že pred 15 leti izselilo v Ameriko. Ko so vprašali z ozirom na te težke obtožbe Lianopolosa, generalnega direktorja ministrstva za notranje zadeve za njegovo mišljenje, je isti odgovoril:

»Ne morem dati nobenega pojasnila.«

Republikanski in komunistični krogi izjavljajo, da so te uradne brzojavke dokaz, da so bili volivni spiski potrjeni, kakor so to že prej trdili in da je odstotek onih, ki so se vzdržali glasovanja, zelo velik.

Tudi ministrstvo za notranje zadeve, ki je obljubilo, da bo objavilo dokončne izide volitev do torka o polnoči, tega ni storilo. Objavljenih je bilo samo nekaj izidov, kaj je dovedlo do prepričanja, da hoče obdržati vlada pod pritiskom monarhistov izide volitev v tajnosti vse dokler ne bo sestavljena nova vlada.

Italijanska mornarica je še vedno močnejša od francoske

Pariz, 5. aprila. Tanjug. Dopisnik agencije France Presse poroča, da je usoda italijanske mornarice vprašanje, o katerem razpravljajo delegati v Londonu, ko pripravljajo načrt mirovne pogodbe. Francija se nahaja v prav posebnem položaju. 223.000 ton vojne mornarice ji je bilo odvzetih, odn. je prešlo pod italijansko zastavo, ali pa je bilo uničenih pri raznih pomorskih operacijah proti zaveznikom.

Francija se je postavila na stališče, da je treba izgubljene ladje nadomestiti z enakovredno tonažo. V Franciji poudarjajo, da je italijanska mornarica, ki šteje sedaj 5 oklopnih, 9 križark, 14 rušilcev, 20 torpedovk in 65.000 mož, očitno močnejša od francoske mornarice.

Dopisi „Ljudski pravici“

SOTESKA

Prva prostovoljna delovna nedelja na žagi

Delo na žagi je ponehalo, polno-jarmenik je obmolknil. Delavci hite domov. Spetoma čistijo obleke žagovne, ki se je nabrala v gubah. Na Stenčasu je nekaj napisano z velikimi črkami. Stopijo bliže in Janez prebere na glas: V nedeljo vsi na prostovoljno delo na žago!

Delavci so čitali, kimali — v nedeljo pa so prav vsi prišli na prostovoljno delo. Ta dan so zares mnogo napravili, ker so delali z veseljem in radi. Zrezali so 50 kub. metrov lesa, od tega 20 kub. metrov plohov in desk. Vse to je delalo 50 delavcev osem ur v dveh izmenah. Delali so tudi v strojni in pisarni, kjer je bil istočasno izračunan mejni list za udarniško nedeljo.

Delavci so s svojim delovnim pletom in požrtvovalnostjo pokazali, da je želja njih vseh, čimveč koristiti skupnosti. V tem slede zgledu Jožeta Zupaniča, ki je iz nič zgradil žago, na kateri oni danes delajo in režejo deske, hlode, trame, plohe, da bi se domovina čimprej obnovila.

IDRIJA

Poslovanje okrajne gospodarske zadrage

Na obnem zboru Okrajne gospodarske zadrage v Idriji je bil podan pregled delovanja in razmaha te zadrage, ki je bila pred 20 leti na robu propada, a je premostila vse ovire. Preteklo jesen se je združila z Občim konzumnim društvom in Kršičansko gospodarskim društvom v Spodnji Idriji, v Kanomlji in Godoviču pa je ustanovila podružnice.

Poslovalnica za prodajo kmečkega orodja in strojev ter za nakup in prodajo kmečkih proizvodov omogoča kmetom, da brez posredovalcev prodajo blago v zadrugo, to raznih poslopij je last zadrage, ki jih namerava obnoviti. V Spodnji Idriji pa bo ustanovila zadrugi dom, v katerem bodo tudi dvorana za kulturne prireditve.

V preteklem poslovnem letu je bilo poslovanje zadrage zelo dobro, zato je moglo, da pripise vsem zadrugnim članom k njihovim osnovnim deležem po 500 lir. To je dokaz, da bo zadruga nudila svojim članom tem več koristi, čim večjo pomoč bo od njih prejela.

Pomoči potrebnim članom je zadruga nakazala 18.989 lir, v druge socialne namene pa 88.681 lir. Mladinskemu domu, RKS in za prekop padlih parti-

zanov je nakazala po 10.000 lir. — Na obnem zboru je bil sprejet sklep, da se zaradi uspeha zadrage podari po 100.000 lir Mladinskemu domu, Dijaškemu domu in Okrajnemu socialnemu skrbstvu.

Poročilo o obnem zboru jasno pričča, da zadruga skrbi za svoje člane in da deluje v dobrobit skupnosti.

SENOVO

Mladina na delu

Tudi preko polj Senovega so izkopani globoki protitankovski jarki in ob cestah so zgrajene betonske cestne zapreke. Zato je mladina sklenila, da jarke zatrpa, cestne zapreke pa odstrani. 44 mladincev in mladink se je ob sedmih jutraj podalo na delo. Veselo razigrani so prikorakali do protitankovskega jarka, na ramah so nosili motike, lopate in krampe. Jarek je 70 m dolg, 5 m globok in 3 m širok. Poprijeli so za delo in meter za meter jarka je bil zatrpan z zemljo. Med najmarljivejšimi sta bila tovariša Urek Franci in Brenca Slavka.

Osem mladincev pa je podarilo cestne zapreke. Te so se vidno manjšale; material so s samokolnicami vozili v protitankovski jarek. Pri podiranju cestnih zaprek se je najbolj izkazal tovariš Mak Franc.

Do 15 popoldne so zakopali polovico jarka, kot so si postavili v načrt. Delovna skupina pri podiranju cestnih zaprek pa je ostranila in prepeljala 260 samokolnic gradbenega materiala. Skupno so naredili 240 delovnih ur.

SLATINA RADENCI

Sindikata zdravilišča tekmuje

Uslužbeni zdravilišča Slatina Radenci so se vključili v prvomajsko tekmovalno delo, prekoračenje proizvodnje, zmanjšanje zloma steklenic in izpopolnitev organizacije delavcev in namencev.

Doslej je bilo narejenih že 2842 nadur in nadaljnih 628 prostovoljnih ur. Delna vsota zneska tega dela 5000 dinarjev se je razdelila dvodom in otrokom padlih in pogrešanih delavcev podjetja. Sindikat je dosegel, da so se delavci in namenceci stoodstotno organizirali.

Delavci obnavljajo in popravljajo kopalniške naprave, zdraviliška poslopja, park so pomladili z novim nasadom. Z vsem delom se pripravljajo na otvoritev bližajoče se sezone. Za zaključek tekmovanja bo predvidoma 1. maja otvorjeno zdravilišče. K-č.

OBVESTILA

Poziv demobiliziranim borcem Jugoslovanske armade

Pozivamo demobilizirane borec(ke) iz Jugoslovanske armade kateri so bili odpuščeni iz vojske po 1. maja 1945 in še niso predložili svojemu vojnemu odseku (Mobilizacijskemu delegatu) predpisane listine za pravilno demobilizacijo, da to store čimprej. Prosilci morajo predložiti vojnemu odseku v overovljenem prepisu ali v izvorniku vse tiste vojaške listine iz katerih je mogoče ugotoviti kje in koliko časa so služili v JA ali v NOV in POJ. V primeru, da takih listin nimajo, si morajo oskrbeti izjavi dveh prič (od katerih eden je oficir), ki sta še v JA. Tiskovine, kakor tudi potrebna podrobnejša navodila bodo prizadeti dobili neposredno pri šefu vojnega odseka.

Opozarjamo, na to da je skrajni rok za vlaganje teh prošenj do 30. junija 1946. Kdor ne bo imel pri novi rekrutaciji veljavnih vojaških listin o pravilni demobilizaciji, se mu čas, ki ga je prebil v NOV in POJ ali JA, ne bo vstrel v rok vojaške službe. Vsak vojaški obveznik je dolžan, da si pravčasno oskrbi od pristojnih vojaških oblasti potrebne listine.

Iz mobilizacijskega oddelka IV. Armije.

INVALIDOM IZ OSVOBODILNE VOJNE!

Izplačevanje mesečne denarne pomoči se bo v bodoče vršilo po postu. Zaradi tega je potrebno, da se vsi invalidi iz osvobodilne vojne osebno zglase pri svojem invalidskem odseku, kjer bodo sporočili svoj točen naslov in obnem dobili vsa potrebna navodila in pojasnila.

Invalidski oddelk IV. armije.

TELEGRAFSKO-TELEFONSKI TECAJ ZA INVALIDE!

V kratkem se bo pričel telegrafsko-telefonski tečaj za invalide, ki ga prireja Direkcija drž. železnice v Ljubljani. V poštev bi prišli invalidi-partizani, ki imajo zdrav vid in lahko pišejo z desnico, med tem ko si z levico pomagajo pri pisanju.

Pismene prošnje pošljite na najbližji invalidski odsek, ali pa na Invalidski oddelk IV. armije. V prošnji je treba navesti procent invalidnosti in številko odloka. Tečaj se bo vršil v Ljubljani. Hrano in stanovanje dobe v Invalidskem domu.

Invalidski oddelk IV. armije.

VOJNIM INVALIDOM IN VDOVAM

V pojasnilo vojnim invalidom in vdovam, katerim je bila priznana invalidska podpora (centa) za časa okupacije in pred kratkim ukinjena, dajemo naslednje:

Odlobo zakonske uredbe iz leta 1938, prvovrstnega sodišča, bi morale biti potrjene od Vrhovnega invalidskega sodišča v Beogradu, ker pa je zaradi razsula Jugoslavije bilo ukinjeno, je izdala bivša Pokrajinska uprava neko uredbo, katera je

GRADIVO ZA PROSLAVE

27. aprila in 1. maja

Ker se je že ob Prešernovih proslavah izkazalo kot zelo potrebno in uspešno, da se da prosvetnim aktivom gradivo za proslave, so je tudi za proslave obletnice ustanovitve OŠ dne 27. aprila in Praznika dela 1. maja zbralo gradivo za vse panoge udeležencev prosvetnih aktivov, t. j. izbor pesmi, deklaracij, recitacij, govornih zborov proze in dramatičnih del primernih za ta dva dneva.

Poleg uvodnih navodil in pojasnil so ob izboru za posamezne skupine se potrebna navodila za uporabo gradiva.

To zbirko gradiva bo izdala Ljudska prosveta v založbi Slovenskega knjižnega zavoda v Ljubljani. Knjiga bo izšla konec tega tedna v obsegu nad 80 strani za ceno din 14.

Opozarjamo s tem na knjigo vse prosvetne ljudske aktivne, ki naj knjigo takoj naročijo pri podružnicah in ekspoziturah Slovenskega knjižnega zavoda ali Slov. poročevalca in Ljudske prosvete.

PRIREDITEV

Nižja gimnazija Moste priredi v nedeljo 7. aprila 1946 ob 16. v Beričevem pri Ljubljani mladinsko akademijo. Čisti dobiček za najpotrebnejše mladince.

POZOR! Mednarodni karikaturist Kondor razstavlja raznih svetovno znanih moč 200 karikatur v Kranju »Mladinski dom«. Razstava je odprta od 7. do 14. aprila 1946. dnevno od 9. ure do 6. ure zvečer. Vstopnina 10 din, vojaški in dijaki 5 din, v skupinah 3 din.

Dnevne vesti

Pozivamo vse delegate okrajnih in okrožnih odborov Združenja vojnih invalidov, da se sigurno udeležijo plenarne seje 7. aprila 1946 v Ljubljani. Brezplačne vozovnice so ukinjene in bo ev. potne stroške povrnal federalni odbor. Shranite vozne listke! — Federalni odbor ZVI.

V polzvedovalno-informacijskem odseku Rdečega križa Slovenije, Ljubljana, Marijin trg 5., naj se javijo sledeče osebe in njih svoji: Praetoni Elko in Pavla, Križnar Albert, Koudine Georg, Dörfler Leopoldina in svoji Podboj Franca, Krajuš Bogomira, Sturm Petra, Anžič Alojzija, Krojec (Kraček) Franca.

Železniški upokojenci, — članj sindikata, naj se takoj zglase v podružnični pisarni v Pražekovi ulici zaradi naročila tekstilnega blaga. — Odbor.

Zveza brivsko-lasuljarskih in higienskih delavcev, podružnica št. 1 Ljubljana, sporoča, da je delitev blaga v nedeljo 7. 4. dopoldan v pisarni zveze, Miklošičeva c. 22-11.

Nedeljsko zdravniško dežurno službo opravlja od sobote 6. aprila opoldne do ponedeljka 8. aprila do 8. ure jutraj mestni zdravnik dr. Ivan Logar, Rimska cesta 7, telefon št. 21-66.

Dežurno veterinarsko službo v nedeljo dne 7. aprila vrši tov. dr. Kunc Josip, centralna veterinarska ambulanta, Cesta na Loko št. 4. Prizadeti naj se v bodoče za veterinarsko pomoč ob nedeljah in praznikih obračajo prvenstveno na spredaj omenjeni zavod. Telef. štev. 28-88.

Koncerti

Koncert sovjetske komorne glasbe, ki ga priredi v ponedeljek, 8. aprila ob pol 19. v veliki Filharmonični dvorani Društvo za kulturno sodelovanje Slovenije z ZSSR ima naslednji spored: Ljubljanski godalni kvartet izvaja najprej Prokofjeva II. godalni kvartet op. 92; zatem poje altistka Elza Karlovčeva Sostakovičev: Prerojenje, Ljubosumnica, Mjaskevskega: Pesem polarnikov in Hrenokov: Fant od fare. Pri klavirju: Pavel Sivic. Koncert zaključijo Sostakovičev Klavirski kvintet, izvajajo: Leon Pfeifer in Ljubljanski godalni kvartet: Pavel Pfeifer, Albert Dermalj, Vinko Suštaršič in Cenda Sedlbauer. Vstopnice v Knjižarni Glasbene Matice.

Fizkultura

Vsi prireditelji naj takoj brzojavno sporoče svojim fizkulturnim okrožjem skupno število vseh udeležencev spomladanskega kroga. Okrožja naj imajo ves dan 7. aprila dežurnega na sedežu okrožnega odbora ZMS, kateri naj takoj sporoči skupno število udeležencev okrožja na sedež FZS, Ljubljana — Taborska ul. št. 33-35. Za vse prireditelje je to strogo obvezno, ker mora FZS sporočiti takoj skupno število udeležencev FISAJ-u in javnosti. — POS — G. O. ZMS — fizkulturni oddelk.

RADIO

569 m — 243 m — 46 m

DNEVNI SPORED ZA SOBOTO 6. IV.

6.30-7. Vesela in žalostna — 7-7.15 Napoved časa, vesti, objave in pregled spreda. 7.15-8. Začni valčki — 12.30-12.40 Korušnice — 12.40-12.55 Napoved časa, vesti, objave in pregled spreda — 12.55-13.30 Koncert saksofonista Srečka Družila in pianista Lojzeta Veseljaka — 13.30-13.45 Napoved časa, pregled tiska, objave in pregled spreda — 13.45-14 Slovenske pesmi poje Božo Groselj, na harmoniko ga spremlja Avgust Stanko — 14-14.30 Koncert Radij. orkestra, vodi Rudolf Starič — 14.30-14.45 Napoved časa in poročila — 14.45-15 Igra Raymond Scott — 15 Polzvedbe — 18-18.30 Korušev kvartet izvaja domačo glasbo, poje šestletna Marjana Koruščeva — 18.30-18.50 Odjava za predšolske otroke Pionirji III. moš. gim. za svoje mlajše bratce, Iz Zupančičevega »Cicibana« — 18.50-19 Sovjetske partizanske pesmi v slovensčini — 19-19.30 Odjava o SZ, Stališče Sovjetske zveze do problema mednarodne kazenske pravne odgovornosti hitlerjevskih zločincev. Sestavek Antona Zupana, javnega tožilca za okrožno mesto Ljubljana — 19.30-19.45 Sovjetska lahka glasba — 19.45-20 Veselo slov. narodne poje Komorni zbor RL. Dir.: Ciril Cvetko — 20-21 Prenos koncerta Radjakega orkestra pod vodstvom Rudolfa Stariča iz Most — 21-21.15 Napoved časa, poročila, objave in pregled spreda — 21-22 Vesel večer Radjake igralske družine — 22 Iz jutrišnjih časopisov — 23-23 Pisana šura za konec tedna.

PRESKRBA

DELITEV SVEŽEGA MESA.

Potrošniki okrožnega mesta Ljubljane prejmejo v soboto dne 6. t. m. od 7-12 ure pri svojih stalnih mesarjih od črke A-M na odrezek »I-meso« — IIa aprila ali »III-meso 3la aprila« in na dva odrezka »7 dnevi« in »10 dni« gr mesa, izdanih od MLO — odseka za preskrbo Ljubljana po 10 dkg svežega mesa.

Prodajna cena mesu je 33 din.

Prav tako prejmejo isti dan sveže meso bolniki na odrezke bolniških nakazil in zdravstveni zavodi.

Obračunavanje odrezkov bo javljeno naknadno.

DELITEV KOSTI

V soboto 6. III. t. l. od 7-12 ure bo delil mesar Javornik Josip na mesarski stojnici na trgu v Ljubljani po pol kilograma kosti za pripravo juhe dojenčkom, in sicer na nakaznico za mleko za mesec april — odrezek »M 1 št. 321« izdane od MLO — odseka za preskrbo v Ljubljani, za dojenčke od črke A-G.

Prodajna cena kosti je 5 din za kg. — Delitve za ostale upravičence bo javljena naknadno.

DELITEV DROBOVINE ZA BOLNIKE IN STAROSTNE UPRAVIENCE.

Obveščamo bolnike, ki prejemaajo drobovino na posebna dodatna nakazila, da bo prihodnja delitev drobovine v soboto 6. t. m. od 7-11 ure na stojnici Kumer Matije kot običajno.

V kratkem se bo uvedlo prodajo drobovine na bolniška nakazila tudi ob sredah, ako bodo to dopuščale zaloge. Vsaka delitev bo posebej objavljena.

Istotako prejmejo v soboto 6. t. m. starostni upravičenci stari nad 60 let od začetne črke L—P na odrezek nakaznice za mleko »M-ST-59« po 20 dkg jeter, ledvice, sro ali po 30 dkg pljuč, vampov. — Drobovino bodo delili na mesarskih stojnicah na trgu štirje mesarji in to v vsakem bloku stojnice po en mesarj.

Delitve za ostale upravičence bodo javljene naknadno.

ZADRUGE IN TRGOVCI OKROŽNEGA MESTA LJUBLJANE

Ponovno se opozarjate, da vidno označite pri vohu v trgovino prodajo sira za težke delavce in noseče žene ter paradižnikovega in sadnega soka za otroke do 14. leta in starše nad 60 let starosti. Konzervirane ribe — domačega izvora so v prosti prodaji, označite tudi to na vidnem mestu.

Javite do 15. aprila t. l., če bi vam kakšna racionirana živila zmanjkala, da vam nakažemo potrebno količino za april 1946.

Nadomestke paprike morate takoj izločiti iz prometa.

Mleko v prahu oddajte takoj v Centralni mlekarni, Majstrova ul. 10, ker trgovci mleka v prahu ne bodo več delili.

KINEMATOGRAFI

Sporedi državnih kinematografov:

LJUBLJANA. Kodeljevo: Angliski film »Signal iz Alžira«, tednik. Ob 20. uri. Matice: Sovjetski film »Visoka nagrada«, tednik. Ob 16.15, 18.15 in 20.15. Union: Ameriški film »Zakaj smo se srečali«, tednik. Ob 16.15, 18.15 in 20.15. Slaga: Francoski film »Temna mladost«, tednik. Ob 16.15, 18.15 in 20.15.

CELJE. Dom: Sovjetski film »Otroci kapitana Grant«, tednik. Metropol: Češki film: »Zakonske laži«, tednik.

KRANJ. Sovjetski dok filma »Tšakar Fjo dorov« in »Stalin govori«, tednik.

MARIBOR. Esplanade: Sovjetski film »Voljevi«, tednik. Grajski: Finski film »To topuhov valček«, tednik.

PTUJ. Sovjetski film »Aleksander Parhomenko«, tednik.

Sporedi od 6. 4. do 8. 4.

BLED. Sovjetski film »En dan vojne«, tednik.

BRNO. Sovjetski dokumentarni film »Berlin«, tednik.

DOL. LENDAVA. Sovjetska dok filma »Premirje s Finsko« in »Königsberg«.

DRAVOGRAD. Sovjetski film »Kutuzov«, tednik.

GROSUPLE. Češki film »Turbina«, tednik.

GROSLJPE. Češki film »Turbina«, tednik.

GUSTANJ. »Sporedi domače proizvodnje«, tednik.

HRASTNIK. Sovjetska dok filma »Albanija« in »Ural sive znanog«, tednik.

IG. Sovjetski film »Vdora«, tednik.

JESENICE. Sovjetski film »Suvorov«, tednik.

KAMNIK. Sovjetska filma »Partizani« in »Pogodba s Poljaki«, tednik.

KOČEVJE. Španski film »Sevilja«, tednik.

KRSKO. Ameriški film »Oče in otroci«, tednik.

LASKO. Ameriški film »Deževje prihaja«, tednik.

LITJA. Ameriški film »Petroleji«, tednik.

LJUTOMER. Sovjetski film »Koraki v slobodi«, in »Življenje čebelic«.

LOGATEC. Sovjetski film »Dnevi in noči«, tednik.

MENGES. Ameriški film »Pokažite jim pot«, tednik.

MEZICA. Sovjetska dok filma »Dunajs«, in »V Pomeranji«, tednik.

NOVO MESTO. Sovjetski film »Salavat Julajev«, tednik.

ORMOZ. Češki film »Gabrijela«, tednik.

PTUJ. Sovjetski film »Aleksander Parhomenko«, tednik.

RADECE. Ameriški film »Galaxi zmagoval«, tednik.

RADOVLJICA. Ameriški film »Mlada letala«, tednik.

RAJHENBURG. Francoski film »Olovek iz Edon-bara«, tednik.

ROGASKA SLATINA. Sovjetski film »Zlata ključek«, tednik.

SV. LENART. Francoski film »Rudnik zori«, tednik.

SLOV. BISTRICA. Sovjetski film »Stalin-grad«, tednik.

SLOVENJGRADEC. Španski film »Španska krete«, tednik.

SLOVENSKO NARODNO

GLEDALIŠČE

V LJUBLJANI

Drama

Sobota, 6. aprila ob 20. uri: Simonov: »In tako tudi bo«. Sindikalni abonma. Red SB.
Nedelja, 7. aprila ob 20. uri: Simonov: »In tako tudi bo«. Izvea.
Ponedeljek, 8. aprila ob 20. uri: Nušič: »Pokojnik«. Red B.

Danos, v soboto dne 6. t. m., bo uprizorila Drama ob 20. uri odsko delo Konstantina Simonova »In tako tudi bo«. Dejanje se dogaja v Moskvi za časa domovinske vojne, je polno intimnih razpoloženj, kakor jih poznamo pri Čehovu, ter prikazuje psihološko nastojanje frontnega vojaka, ki se vrne na dopust v zalozje. Delo režira prof. Osep Sed. Predstava je za sindikalni abonma Red SB.

Za nedeljo popoldne napovedana Shakespeareja »Zimska pravljica«, odpade. Zvečer ob 20. uri bo igrano odsko delo Konstantina Simonova »In tako tudi bo«.

Opera

Sobota, 6. aprila ob 19.30 uri: J. Offenbach: »Hoffmannove pripovedke«. Sindikalni abonma. Red SA.
Nedelja, 7. aprila ob 19.30 uri: Mlakar-Lhotka: »Vrag na vasi«. Izvea.

Nocoj bo v Operi za sindikalni abonma SA: J. Offenbach: »Hoffmannove pripovedke«. Opera v treh dejajih s prologom in epilogom, po drami J. Barbierja in M. Carreja, prevedel N. Stritof. Osebe: Olimpija — M. Malnarčičeva; Giulietta — V. Bukovčeva; Antonija — M. Poljanarjeva; Andrea, Cochenille, Pitchenaccio, Franc — L. Kobal; Lindorf, Coppelius, Dapartito, Mirakel — F. Lupša; Nikolaj — N. Spanova; Glas matere — E. Karlovčeva; Hoffmann — Lipušček; Spalanzani — S. Strukelj; Natanael — M. Brajnik; Crepsel — L. Košček; Luther — F. Langus; Harman — S. Smerkolj; Schlemihl — I. Anžlovar; Dirigent: D. Zebre. Režiser: H. Leskovšek. Vojna zborja: J. Hanc. Koreograf: ing. P. Golovin. Scenograf: A. Garlovičeva. Osniški kostumov: D. Kačerjeva.

Po »Loku« je »Vrag na vasi« drugo veliko, celovečerno baletno delo, ki sta ga pripravila letos na našem odru plesna umetnica Pia in Pino Mlakar. Tudi to odsko delo se je rodilo iz skupnega napore naših dveh odličnih plesnih umetnikov in hrvatskega skladatelja Frana Lhotka. Lhotka je napisal za »Vraga na vasi« izredno zanimivo partituro, ki zasluži polno priznanje. Glasba je živa, peštra in čustvena ter odkriva vse bogostvo komponistove fantazije in glasbenega znanja. Nič manjšega deleža pa nimata tudi Pia in Pino Mlakar, ki sta dala za »Vraga« v sedanjih obliki pobudo, napisala scenarij, ustvarila koreografijo in s svojimi plesnimi nastopi popularizirala delo v svetu. »Vrag na vasi« je imel svojo krstno predstavo 1. 1935 v Zürichu, nakar je bil še istega leta izvajan v Karlsruhe, 1. 1937 v Zagrebu, Ljubljani, Beogradu in drugod. Mehke kretnje, krepki ritem in visoko kreativne kompozicije obeh plesalcev so povsod navdušile občinstvo. Glasba in ples se zlivata v dejanjem v zaokroženo celoto ter podčrtava bogastvo barv in napaotosti, tako da nastanejo močna nasprotja slovanskega občutja. V naši letošnji uprizoritvi, ki bo imela svojo prvo predstavo v nedeljo, bodo razen Pie in Pina Mlakarja plesali še M. Sanžina iz Beograda, O. Harmoš iz Zagreba, vsi naši baletni solisti in baletni zbor. Dirigiral bo ravnatelj Mirko Polj.

Sentjakobsko gledališče

Mestni dom

Sobota, 6. aprila ob 20.15 uri: Nušič: »Gospa ministrice«.
Nedelja, 7. aprila ob 20.15 uri: Nušič: »Gospa ministrice«.
V Sentjakobskem gledališču bodo ponovili v soboto 6. in nedeljo 7. aprila ob 20.15 Nušičevo veseligr »Gospa ministrice«, v kateri nam prikazuje avtor na duhoviti način družabne in politične razmere v Beogradu v predpriprski Jugoslaviji. Predpredaja vstopnice v poslovalnici Putniška hotel Slon in eno uro pred začetkom predstave pri dnevnih blagajni v Mestnem domu.

V MARIBORU

Sobota 6. aprila ob 15. uri: Šestakov-Smaček »Veliko potovanje«. Mladinska igra. Premiera izven Ob 20. uri Čajkovski »Jevgenij Onjegin«. Predstava za Sindikate.

V KRANJU

Nedelja, 7. aprila ob 20. uri: B. Nušič: »Pokojnik«. Izvea.

NA JESENICAH

Sobota, 6. apr